

HRVATSKI VOJNIK

Broj 65/66. Godina II. 23. prosimca 2005. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Čestit Božić
i sretna Nova godina

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

OSLO

Norveški F-16 u Kabul

Norveški parlament Storting službeno je odobrio prijedlog Vlade da u prvom kvartalu 2006. u Afganistan pošalje četiri borbena zrakoplova tipa F-16. Avioni će djelovati u sklopu misije ISAF i biti stacionirani u Kabulu. Takva odluka odgovor je na NATO-ov zahtjev, a avioni će djelovati u sastavu postrojbi pod vodstvom Nizozemaca. Također, u skladu sa sklopljenim sporazumom u stožeru ISAF-a će djelovati i norveški časnik za vezu, sa zadaćom da se bavi operacijama u kojima bi zrakoplovi mogli sudjelovati.

LAGOS

Vježba u naftnom području

Nigerijska ratna mornarica 20. je prosinca započela s vojnom vježbom u području delte Nigera, osjetljivom zbog tamošnjih bogatih nalazišta nafte. Operacija Igboji, prva takve vrste u deset godina, trajat će četiri dana i njome će se provjeriti učinkovitost mornarice u antiterorističkim operacijama, posebice onima koje se odnose na ugrozu naftnih postrojenja. Ipak, vježba će uključivati i druge mornaričke elemente: traganje i spašavanje, komunikacije, topništvo, obranu od nuklearnih i bio-loških napada, požara... Civilni mornari i ribari upozorenici su da se tijekom vježbe odmaknu od tog područja.

NEW DELHI

Tragedija u starom bombarderu

Stari indijski bombarder tipa Canberras 19. se prosinca srušio kod sela Jataura u blizini grada Agra, gdje se nalazi legendarni hram Taj Mahal. U olupini koja se zapalila i eksplodirala pronađena su tijela dvojice pilota. Zrakoplovom, proizvedenim u Britaniji još 50-ih godina, upravljali su pilot bojnik S. Beri i njegov navigator bojnik A. Sharma. Obojica su posjedovali trinaestogodišnje iskustvo, a obavljali su rutinsku trenužnu zadatcu. Stara dvomotorna Canberra bila je jedna je od četiri aktivne letjelice tog tipa, najstarije u indijskom ratnom zrakoplovstvu.

SIGONELLA

Poplavljena baza

Velika količina kiše prošloga je tjedna dovela do poplava i nestanka električne energije u području američke mornaričko-zrakoplovne baze Sigonella na Siciliji. Voda je dosegla visinu od 15 cm do jednog metra. Stoga su djelatnici, zajedno sa svojim obiteljima, bili privremeno evakuirani. Svima su podijeljeni hrana, voda, baterijske svjetiljke te svjeće, a 20-ak autobusa odvelo ih je iz dijelova baze u kojima se nalaze poplavljene stambene zgrade u suhe dijelove u kojima je podignuto improvizirano naselje za smještaj.

US Navy

MADRID

Fatalna eksplozija kotla

Dva su mornara poginula zbog eksplozije na fregati španjolske ratne mornarice Extremadura, objavilo je 19. prosinca njihovo ministarstvo obrane. Nesreća se dogodila dok je brod, jedan od najstarijih u španjolskoj floti, bio usidren u sjeverozapadnoj luci Ferrol. Glasnogovornik ministarstva je rekao da nije bila riječ o napadu, nego je eksplodirao jedan od kotlova, a sve se dogodilo vjerojatno u trenutku pokretanja motora.

NORFOLK

Pad mornara s nosača

Unoći sa 17. na 18. prosinca na američkom nosaču zrakoplova USS Theodore Roosevelt umalo se dogodila tragedija: jedan od mornara nesretnim je slučajem pao s palube, u more Perzijskog zaljeva. To se dogodilo u 2,15 po lokalnom vremenu. Odmah je poduzeta akcija traganja i spašavanja, te je nesretni mornar za marje od sat vremena helikopterom vraćen na brod. Odmah mu je pružena medicinska pomoć, a izgleda da nije došlo ni do kakvih težih posljedica za njegovo zdravlje.

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**santica Vesna Majić,
čelnica prvog hrvatskog
medicinskog tima u
mirovnoj misiji ISAF**Glavna je uloga svakog
nacionalnog medicinskog tima
da u skladu s listom dežurstava
u svakodnevnom radu vodi pri-
jemno-triјažnu ambulantu, te
skrbí o svim pacijentima
zadržanim u bolnicu...

Strana 4

***U Zagrebu održana 3. konferencija Southeast Europe
Clearinghouse inicijative***

Cilj je ove polugodišnje konferencije, na kojoj je sudjelovalo više od stotinu predstavnika iz čak 28 država i desetak međunarodnih organizacija, osiguranje konkretnih obilježja potpore država i organizacija koje su spremne financijski ili na neki drugi način poduprijeti pojedinačne projekte država članica inicijative...

Strana 6

***Klapa Hrvatske ratne mornarice
"Sveti Juraj"***Kako bismo predstojeće blagdane proveli u još
ugodnijem ozračju, pobrinula se i klapa
"Sveti Juraj" izdavanjem novog nosača zvuka
s prigodnim božićnim pjesmama. U pripremi
je i treći, koji će sadržavati najpoznatije hrvatske
domoljubne pjesme

Strana 12

Višenamjenski helikopter NH-90Višenamjenski helikopter NH-90 rezultat je
međusobne suradnje europskih zemalja
koje podjelom troškova, znanja, tehnologije
i ljudskih resursa nastoje stvoriti konkuren-
trent i visokosposoban helikopter,
sposoban nadjačati sverastuću svjetsku
konkureniju. S tim su helikopterom, u
tome potpuno uspjeli

Strana 22

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

satnica Vesna Majić

čelnica prvog hrvatskog medicinskog tima u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu

- **zdržani medicinski tim** dio je grčke terenske bolnice
- **zadaće izvan bolnice** - sanitetsko osiguranje razminiranja i Crash-crew dežurstvo
- **niska razina** zdravstvenog zbrinjavanja lokalnog stanovništva
- **izvrsna suradnja** s drugim nacijama

snimio D. KIRIN

Vrijedno i pozitivno iskustvo

Glavna je uloga svakog nacionalnog medicinskog tima da u skladu s listom dežurstava u svakodnevnom radu vodi prijemno-trijažnu ambulantu, te skrbi o svim pacijentima zadržanim u bolnici. Kao tim s najviše iskustva bili smo angažirani i za MEDEVAC/CASEVAC zadaće s talijanskim marincima

Napisao i snimio
Tomislav KASUMOVIĆ

Medicinski tim u ovom sastavu prvi put se susreo u srpnju prošle godine kada smo sudjelovali na međunarodnoj vojnoj vježbi u Litvi. Priprema je bila dovoljna, ponajprije zbog toga što su svi prednici medicinskog tima iskusni ljudi koji imaju iskustvo iz Domovinskog rata, kao i rada u civilnim zdravstvenim ustanovama.

U sklopu VI. hrvatskog kontingenta u kolovozu je u mirovnu misiju ISAF u Afganistan oputovao i naš prvi četveročlani medicinski tim, dio zajedničkog hrvatsko-albansko-makedonskog medicinskog tima definiranog Američko-jadranskim poveljom. Članovi tima su medicinski tehničar časnički namjesnik Davorin Brnčić, medicinski tehničar vozač narednik Ivan Limov, medicinska sestra skupnica Draženka Jovanovac i čelnica tima satnica Vesna Majić. Kako bismo vas pobliže upoznali s našim medicinarima i zadaćama koje obavljaju u sklopu multinacionalnog medicinskog tima, porazgovarali smo sa čelnicom tima satnicom Vesnom Majić.

Što nam možete reći o obuci koja je pretvodila Vašem odlasku u misiju?

Dugo se vremena unutar medicinske struke pričalo o slanju medicinskog tima u misiju. Teško je odrediti datum početka priprema jer je strukovno usavršavanje stalno. Medicinski tim u ovom sastavu prvi put se susreo u srpnju prošle godine kada smo sudjelovali na međunarodnoj vojnoj vježbi u Litvi. Iako dolazimo iz različitih postrojbi, brzo smo se uskladili i izvrsno suradivali. Nakon što je potpisana Američko-jadranska povelja (zdržani medicinski tim Albanije, Hrvatske i Makedonije), pripreme su se intenzivirale i postalo je sigurno da se pripremamo za misiju ISAF. Prošli smo zajedničku obuku u Makedoniji i Albaniji, na kojoj smo se međusobno upoznali, te pokušali raditi zajedno, primjenjujući iste standarde u me-

dinskim postupcima. U sklopu priprema u Skoplju je održana pokazna vježba zdržanog medicinskog tima koja je ocjenjivačkom timu NATO-a trebala pokazati spremnost i koordiniranost. Prošli smo i preduputnu obuku u Zagrebu te se priključili pripadnicima VI. kontingenta na završnim priprema za odlazak te konačno 23. kolovoza oputovali u Afganistan.

Priprema je bila dovoljna, ponajprije zbog toga što su svi pripadnici medicinskog tima iskusni ljudi koji imaju iskustvo iz Domovinskog rata, kao i rada u civilnim zdravstvenim ustanovama. Moji su tehničari izvrsni, presretna sam što su baš oni sa mnom.

S kim radite i koje su Vaše zadaće u misiji?

Zdržani medicinski tim je dio grčke terenske bolnice, jačine ROLL 2 + po NATO standardima. Glavna je uloga svakog nacionalnog medicinskog tima da u skladu s listom dežurstava u svakodnevnom radu vodi prijemno-trijažnu ambulantu, te skrbi o svim pacijentima zadržanim u bolnici. Osim toga, imamo i zadaće izvan bolnice: sanitetsko osiguranje razminiranja i Crash-crew dežurstvo. To je dežurstvo za potrebe međunarodne zračne luke u sklopu koje je i bolnica. Kao tim s najviše iskustva bili smo angažirani i za MEDEVAC/CASEVAC zadaće s talijanskim marincima. U danima kada smo bez obveza moramo biti u 20 minutnoj pripravnosti. Najveći broj djelatnika bolnice su naravno Grci. Imamo i mađarski kirurški tim, te albanski i makedonski tim, a očekujemo i bugarski kirurški tim. Bolni-

ca je izvrsna, iskombinirana od kontejnera i šatora u jednu funkcionalnu cjelinu i vrhunski opremljena. Moram istaknuti da je u izgradnju i opremu bolnice utrošeno više od pet milijuna eura.

Kakva iskustava imate do sada u misiji i kako su vas prihvatali pripadnici drugih nacija s kojima radite?

U samoj bazi, koja je veličine 500x600 m, dvadeset je nacija i ponašamo se kao u kakvom malom selu, svi se pozdravljaju, poznanstva se uspostavljaju vrlo lako, glavni događaj je subotnji *party*, a mjesto gdje svi zalaže je *gym*.

Gotovo svakodnevno kontaktiram (mailom ili telefonom) s dr. Čakićem, koji će me zamijeniti u veljači, kako bih mu što više približila život i rad koji ga očekuje. Inače, sve ono što sam čula i vidjela tijekom priprema za Afganistan i misiju ISAF nije moglo suzbiti zburjenost i konfuziju prvih dana. Ovdje je jednostavno sve drukčije: mirisi, zvukovi, boje, okoliš, fizičke pojmove ljudi. Kultura, religija, ponašanje i običaji ljudi potpuno su drukčiji od onoga na što smo naviknuti.

Liječite li u bolnici i lokalno stanovništvo?

Da, bolnica prima civile. Primarno stanovništvo koje u bazu ulazi uglavnom na zamolbu. Razina zdravstvenog zbrinjavanja domaćeg stanovništva vrlo je niska, a higijensko-epidemiološki uvjeti života su nikakvi. Nedavno smo imali dječaka koji se prije šest mjeseci zalio kipućom vodom te na donjem dijelu trupa i na obje noge imao opekatine drugog i trećeg stupnja, koje su tako loše liječene da su se razvile kontrakture pa dijete jedva hoda. Najveći problem u radu s domaćim stanovništvom je to što ste prisiljeni koristiti se prevoditeljima, a svjesni ste da se dio informacija jednostavno izgubi. Zatim, vrlo je delikatan odnos prema ženama i pri prijemu žena vrlo smo oprezni. Uvijek prvo trebate pitati dopušta li vam pregled i koliko je možete razodjednuti. To pravilo vrijedi i kada dođu kod mene, iako smo istoga spola. U doba Ramazana najveći problem bila je terapija. Koji antibiotik dati prije izlaska i poslije zalaska sunca, a da izlijecimo bolest. Iznimno je važno poštivati kulturu i običaje ovog jadnog naroda koji više od 20 godina ratuje. Vjerujte mi, oni to znaju cijeniti, a našu pomoći i te kako poštju.

Opišite nam jedan svoj radni dan?

Osim rasporeda rada trijažnih timova, dnevni raspored i sve zapovijedi i obavijesti uredno su izvješene na oglasnoj ploči, ali na grčkom, pisane grčkim alfabetom.

Tako ja obično kada dođem na posao prvo uhvatim za ruku nekoga od grčkih časnika koji znaju engleski da mi kažu tko mi je vozač, domar, dežurni kirurg, dežurna sestra, službujući i sl. Kada sve to saznam, onda treba provjeriti gdje što stoji, jer od pet timova koji rade u istoj ambulanti svaki nešto izmijeni na svoj način. Nakon što smo se snašli, provjeravam ormarić s lijekovima, a to je pravo veselje jer je najveći broj pripravaka grčka proizvodnja što znači ponovno grčki alfabet i grčki jezik, ali napredujemo. Izvrsno se snalazimo, čitamo sami, samo nam još treba prijevod, sva sreća da je farmaceut smiren i strpljiv čovjek uvijek na usluzi. Teško je opisati dan u trijaži jer je svaki put drukčije. Ipak, nalazimo se u ratnoj zoni i ovdje se jedan sasvim divan dan u trenutak pretvori u pakao, a takvih smo iskustava imali do sada. Ja imam dva nadimka u bolnici, jadan je doctor Magic (dr. Čaroban), a drugi „gademo“ što na grčkom znači - loša sreća.

Mislite li da bi Republika Hrvatska trebala nastaviti sa slanjem medicinskih timova u mirovnu misiju u Afganistan?

Svakako! Primjerice, medicinska struka njemačke vojske sudjelovanjem u različitim NATO-ovim misijama ostvarila je vrlo velik ugled u vojnim krugovima i osigurala svojim djelatnicima mogućnost školovanja, usavršavanja i napredovanja. I u ISAF-u su najbrojnija zdravstvena struka i imaju nekoliko bolnica veličine ROLL 2 i 3 na području Afganistana. Načelnik Medad office (Zdravstvena struka ISAF-a) je već u tri rotacije, liječnik iz njemačke vojske.

Moja je osobna želja obuka i opremanje hrvatskih medicinskih timova za ROLL 1, što znači da naši vojnici imaju sa sobom i svoj sanitetski tim, ma gdje ih zadaća odvela. ■

Združeni medicinski tim

je dio grčke terenske bol-

nice, jačine ROLL 2 +

po NATO standardima.

Bolnica je izvrsna, iskom-

binirana od kontejnera i

satora u jednu funkcio-

nalnu cjelinu i vrhunski

opremljena. Moram is-

taknuti da je u izgradnju

i opremu bolnice utroše-

no više od pet milijuna

era. Moja je osobna že-

lja obuka i opremanje

hrvatskih medicinskih ti-

mova za ROLL 1, što

znači da naši vojnici

imaju sa sobom i svoj

sanitetski tim, ma gdje ih

zadaća odvela

U Zagrebu održana 3. konferencija Southeast Europe Clearinghouse inicijative

U očekivanju konkretnih oblika potpore

Cilj je ove polugodišnje konferencije, na kojoj je sudjelovalo više od stotinu predstavnika iz čak 28 država i desetak međunarodnih organizacija, osiguranje konkretnih oblika potpore država i organizacija koje su spremne financijski ili na neki drugi način poduprijeti pojedinačne projekte država članica inicijative na njihovom putu u euroatlantske asocijacije

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Treća konferencija inicijative za jugoistočnu Evropu *Southeast Europe Clearinghouse* (SEEC) održana je od 12. do 14. prosinca u Zagrebu u suorganizaciji država Nordijske inicijative, u kojoj su Danska, Finska, Island, Norveška i Švedska, i uz potporu Hrvatske, koja je prvi put u ulozi zemlje domaćina u toj inicijativi. Riječ je o inicijativi čije su osnivanje pokrenuli predstavnici Zapovjedništva američkih snaga u Evropi (US EUCOM) u ožujku prošle godine, a ideju je podržala i Slovenija, koja zajedno s US EUCOM-om predsjeda inicijativom, kao i ostale zemlje njome obuhvaćene - Albanija, Hrvatska i Makedonija, kao kandidatkinje za ulazak u NATO te Bosna i Hercegovina i Srbija i Crna Gora kao aspirantice za članstvo u Partnerstvu za mir.

Cilj je inicijative, dogovoren na osnovačkoj konferenciji održanoj u Ljubljani potkraj 2004., razmjena informacija i usklajivanje napora savezničkih i drugih prijateljskih država i organizacija u pružanju potpore držav-

vama jugoistočne Europe, kandidatkinjama za NATO i aspiranticama za Partnerstvo za mir, u provedbi njihovih obrambenih reformi. Osim toga, time se želi izbjegići duplikiranje te postići optimalna uporaba raspoloživih resursa. Želi se i uskladiti aktivnosti usmjerene na postizanje zajedničkih ciljeva, a razmjena informacija o obrambenim projektima i aktivnostima, za koje su države članice inicijative istaknule potrebu, tj. za određenim oblicima potpore, odvija se pu-

tem baze podataka dostupne na web stranicu. U skladu s tim je i cilj ove polugodišnje konferencije - osiguranje konkretnih oblika potpore država i organizacija koje su spremne financijski ili na neki drugi način poduprijeti pojedinačne projekte država članica inicijative.

Na konferenciji je sudjelovalo više od stotinu predstavnika iz čak 28

država i desetak međunarodnih organizacija, a za predsjedateljskim su stolom bili pukovnik Mike Anderson iz US EUCOM-a i slovenski predstavnik Slavko Delalut, te u ime suorganizatora predsjednica Nordijske inicijative Brigitte Juul, kao i pomoćnik ministra za obrambenu politiku Igor Pokaz, koji je kao čelnik hrvatskog izaslanstva pozdravio održavanje konferencije i postojanje inicijative uopće. Održane su i radne skupine za svaku pojedinu državu članicu SEEC-a, a vodili su ih predstavnici država, odnosno organizacija čija je uloga osigurati ekspertize te uskladiti aktivnosti na projektima i napore usmjerene na pridruživanje euroatlantskim asocijacijama, kao i ažurirati stanje u bazi podataka te pritom stalno biti usmjereni na ciljeve i realizaciju interesa određene zemlje. Predsjedateljica radne skupine za Hrvatsku je Danska, za Makedoniju Slovenija, za SiCG Velika Britanija uz potporu Rumunjske, a za Albaniju i BiH US EUCOM. Zaključci ove konferencije, poznati svim zemljama sudionicama, bit će razmatrani u narednom razdoblju, a iduća polugodišnja konferencija SEEC-a trebala bi se održati u lipnju 2006. u Beogradu. ■

11. božićna regata i 4. Kup HRM-a

U nemilosti Posejdona

Tradicionalno i u duhu nadolazećih blagdana i ove je godine HRM sav prihod od startnina namijenio u humanitarne svrhe, ove godine Udrizi za sindrom Down iz Splita

Napisala i snimila Andreja DEČAK

Od 14. do 18. prosinca 2005. godine Hrvatska ratna mornarica u suradnji s jedriličarskim klubom "Zenta" upriličila je tradicionalnu, ove godine 11. božićnu regatu kralja i 4. Kup HRM-a. Pokroviteljstvo regate preuzele je ove godine Ministarstvo obrane RH i Grad Split, a svoje su snage odmjeravale posade 38 jedrilica.

Prvih dana održana je Sveučilišna regata, na kojoj su sudjelovale posade Pomorskog fakulteta u Splitu, Ekonomskog fakulteta, Višoke škole za turistički menadžment iz Šibenika, PMF-a iz Splita, te FESB-a. Nakon dva dana jedrenja na krstašima Salona 45, odnosno tri štapa prvoga i dva drugoga dana, konačni poredak sveučilišnih ekipa bio je sljedeći : 1. FESB - Split, 2. Ekonomski fakultet - Split, 3. Pomorski fakultet - Split

U morskoj borbi sudionika 4. Kupa HRM-a novost je prije svega bilo sudjelovanje talijanske ratne mornarice, koja se tjesno borila s pripadnicima Hrvatske ratne mornarice, te na kraju prvog jedrenja čak zauzela prvo mjesto. No, naši su se mornari iskazali već u drugom jedrenju, smijenivši s prve pozicije svoje glavne rivale. Drugi dan Kupa, 16. prosinca, protekao je u znaku slabog južnog-jugozapadnog vjetra brzine 3-4 čvora, zbog čega je start regate odga-

đan, a naposljetku je održano samo jedno jedrenje.

Iste večeri u Domu HV-a na Poljudu održana je svečanost otvaranja regate. Biла је то пригода да pitамо strane sudionike kako се осјећају на регати. Поручник фрегата Vacca Giovanni rekao нам је како је и више него задовољан организацијом и хрватским пријемом, те osobito борбеношћу хрватских посада. Time је регата, додавао је Giovanni, занимљива и спортски динамиčна.

Krstašima је на свеčanosti отварanja утврђен план за идућа два дана jedrenja, но дошло је до изменa. Наиме, 17. prosinca regata која је требала започети у 9 sati, zbog времenskiх је (не) неprilika odgođena. Киша која је неумorno padala, prisilila је jedriličare да се griju uz topli čaj, dok nije стигло i službeno отказивање jedrenja. Ostao је још један dan i изврšна прилика за sakupljanje bodova i zauzimanje pozicija na rang-listama. No, ni finalna regata pos-

ljednjeg dana nije била u milosti Posejdona. Bura koja је sve više i više jačala, dopustila је тек utrku jednог štapa, nakon чега је регата morala biti zaustavljena. Bilo је nevjerojatno gledati како silina vjetra traga jedra i zadaje muke kralja jedra. A uzbudljivo је било и osjetiti хладноћу мора kada је jedan od ljutih valova zaplijusnuo i naš gumeni чамак, а time i sve који су у njemu pratili regatu.

Ipak većih incidenta nije било, te су jedriličari успешино окончали један штап, чиме је регата i službeno završена. У вечерnjim је satima

održана svečanost затварања на којој су најboljima урученi pehari i medalje. Konačni rezultati nakon четири jedrenja 4. Kupa HRM-a bili су sljedeći : 1. HRM, 2. talijanska ratna mornarica, 3. Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku, 4. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana.

Tradicionalno i u duhu nadolazećih blagdana i ove je godine HRM sav prihod od startnina namijenio u humanitarne svrhe, ove godine Udrizi za sindrom Down iz Splita. Za štićenike Udruge sakupljeno je na ovogodišnjoj regati ukupno 19 300 kn.

Nakon završetka svečanosti zatražili smo osvrt od načelnika stožera Zapovjedništva HRM-a, komodor Ante Urlića. Izrazivši zadovoljstvo како организацијом, тако i provedbom овогodišnje regate, komodor je istaknuo како постоји tendencija за daljnjom suradnjom sa stranim pripadnicima mornarica i njihovim sudjelovanjem na regatama. Pohvalivši najuspješnije sudionike Božićne regate, komodor se zahvalio na prihodima humanitarnog karaktera, te штиćеницима Udruge za sindrom Down, krstašima, organizatorima i gostima poželio blagoslovljene božićne i novogodišnje blagdane. ■

Božićni domjenak za pripadnike Vojno-diplomatskog zbora

U VIP salonu MORH-ovog restorana "Zvonimir" 15. prosinca održan je božićni domjenak za strane vojne izaslanike akreditirane u Republici Hrvatskoj.

Predstavnike prijateljskih zemalja okupljene u Vojno-diplomatskom zboru tom je prigodom pozdravio ministar obrane Berislav Rončević zahvalivši im na stalnoj "otvorenosti i spremnosti za suradnju" koja je neophodna, jer će "u implementaciji planova razvoja obrambenog sustava u Hrvatskoj suradnja s prijateljskim zemljama biti i te kako potrebna".

Sličnim riječima izaslanicima se obratio i načelnik GSOS-a RH general zborni Josip Lucić, istaknuvši da su hrvatske OS u 2005. godini u svim segmentima učinile "velik ko-

rak naprijed", a u tome važan doprinos imaju i zemlje - partneri.

U ime VDZ-a kratak govor je održao njegov doajan, rumunski brigadir Stelian Ioan Muresan. Zahvalivši na suradnji čestitao je domaćinima na uspješnim ovogodišnjim reformama, posebice istaknuvši hrvatsko sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama, kao i organizaciju međunarodnih aktivnosti u samoj RH.

Nakon govora ministar Rončević i brigadir Muresan

potpisali su Pismo podrške za 2. dobrotvorni bal vojnih izaslanika koji bi se trebao održati u svibnju 2006. godine.

Domagoj VLAHOVIĆ

snimio Tomislav BRANDT

Čestitka načelnika GSOS RH

Poštovani vojnici, mornari, kadeti, dočasnici i časnici, državni službenici i namještenici, pripadnici Ministarstva obrane i oružanih snaga Republike Hrvatske, osobito mi je zadovoljstvo u ime Glavnog stožera oružanih snaga Republike Hrvatske, i svoje osobno, uputiti vam iskrene čestitke u povodu nastupajućih blagdana Božića i nove 2006. godine.

U proteklom smo razdoblju zajedničkom predanošću provodili reforme i modernizaciju oružanih snaga radi očuvanja mira i trajne stabilizacije prilika u regiji te ostvarenja zacrtanog cilja, ulaska u Sjevernoatlantski savez. Na tom putu i nadalje očekuje provedba važnih zadaća i stoga vjerujem da ćete svojim odgovornim i profesionalnim radom odgovoriti svim postavljenim zahtjevima radi sveukupnog prosperiteta oružanih snaga Republike Hrvatske.

U povodu božićnih blagdana s osobitim se pijetetom prisjećamo branitelja iz Domovinskog rata i pripadnika oružanih snaga koji su svoje živote ugradili u stvaranje Republike Hrvatske, a njihovim obiteljima iskazujemo svoje najdublje poštovanje.

I na kraju, svim pripadnicima oružanih snaga Republike Hrvatske u domovini, te vama, koji se nalazite u mirovnim misijama diljem svijeta, kao i članovima vaših obitelji, želim čestiti i blagoslovjen Božić te sretnu i uspješnu novu 2006. godinu!

**NAČELNIK GSOS-a RH
general zborni
Josip Lucić**

Predstavnici VDZ-a na godišnjem brifingu

U Ministarstvu obrane 15. prosinca održan je 4.godišnji brifing za predstavnike Vojno-diplomatskog zbora akreditirane u Republici Hrvatskoj.

Uz visoke predstavnike MORH-a, predvođene državnim tajnikom Matom Rabotegom brifingu su nazočili

snimio Tomislav BRANDT

načelnik Službe za NATO i PzM pukovnik Darko Spajić te Željko Gregić, načelnik Službe za proračun u Upravi za financije i proračun. Pukovnik Spajić održao je predavanje o Godišnjem nacionalnom planu (ANP)2005/06 u sklopu Akcijskog plana za članstvo (MAP), odnosno o političkim i gospodarskim pitanjima, kao i obrambenim i vojnim pitanjima koja čine strukturu GNP-a. O obrambenom proračunu za 2006., kao i projekcijama do 2008., govorio je Željko Gregić iz Službe za proračun. M.P.S.

Djelatnici MORH-a i OSRH na božićnom domjenku

U povodu božićnih i novogodišnjih blagdana u restoranu hotela "Zvonimir" 19. prosinca održan je domjenak za sve djelatnike MORH-a i OS-a RH.

Tim povodom čelni ljudi MORH-a i OS-a, ministar obrane Berislav Rončević te načelnik GS-a RH general zbora Josip Lucić u kratkim su se crtama osvrnuli na postignute rezultate u godini koja je na izmaku, te su svim djelatnicima poželjeli sretan Božić i uspješnu, mirnu i s mnogo zdravlja 2006. godinu.

Ministar Rončević je pritom kazao kako je 2005. bila uspješna godina za MORH, i to zahvaljujući dobrom timskom radu. U prilog tome ide i činjenica da je ove godine osmišljen jedan vrlo važan dokument - Stra-

teški pregled obrane, kazao je ministar Rončević. Ujedno je predstavio i novi projekt o kojem se u posljednje vrijeme najviše govorilo, a riječ je o novom trgovackom društvu "Pleter usluge" koje će početkom 2006. preuzeti poslove Službe za gospodarenje nekretninama koja se izdvaja iz sustava.

U prigodnoj zdravici general Lucić je kazao kako je ova godina bila vrlo naporna, ali i uspješna. Obrambene snage su ispunile sve svoje aktivnosti, kako na unutrašnjem tako i na vanjskom planu, rekao je general Lucić. Pritom je zahvalio na svemu učinjenom onim djelatnicima sustava s kojima dijeli svakodnevne aktivno-

snimio D. KIRIN

sti, a posebice onim djelatnicima koje ne susreće u svom svakodnevnom radu, a čiji je doprinos velik i prepoznatljiv u ukupnom uspjehu oružanih snaga.

M. PERVAN STIPIĆ

Autentično svjedočanstvo o Afganistanu

Umirovljeni natporučnik Hrvatske vojske Ivan Filipović u prepunom riječkom klubu "Dva lava" 17. prosinca predstavio je knjigu "Misija Afganistan".

Knjiga se temelji na Filipovićevim dnevničkim zapisima nastalim u Afganistanu od veljače do kolovoza 2003. godine, gdje je boravio kao pripadnik voda vojne policije u sklopu prvog kontingenta Hrvatske vojske u toj azijskoj zemlji. Kao takva, knjiga je autentično svjedočanstvo o uspješnom sudjelovanju hrvatskih oružanih snaga u mirovnoj misiji ISAF, ali i pruža informaciju o iznimno teškim uvjetima života u ratom izmučenom Afganistanu. Tome pridonose i atraktivne fotografije kojima knjiga obiluje i koje su uglavnom djelo samog Filipovića. Na predstavljanju knjige o autoru i njegovom djelu govorili su zamjenik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske general pukovnik Mladen Kruljac, umirovljeni generali Mate Laušić i Milenko Filipović, te načelnik Uprave vojne policije brigadir Ivan Jurić. Događanju u riječkom

klubu također su nazočili brojni aktivni i umirovljeni pripadnici Hrvatske vojske, ali i neke međunarodne kolege, koji su s Filipovićem sudjelovali u mirovnoj misiji ISAF.

D. MARTINOVIC

General Repinc na čelu UN-ove misije

Ministar obrane Berislav Rončević u pratnji načelnika Glavnog stožera generala zbora Josipa Lucića

i pomoćnika ministra za obrambenu politiku Igora Pokaza primio je 21. prosinca general bojnika Dragutina Repinca koji za nekoliko dana preuzima dužnost zapovjednika mirovne misije u Indiji i Pakistanu.

General bojnik Dragutin Repinc je tom prigodom izjavio kako 29. prosinca preuzima dužnost zapovjednika misije u Kašmiru koja je vrlo specifična jer se nalazi na graničnom području Indije i Pakistana pa je i zapovjedništvo podijeljeno na dvije države. Osim provedbe mandata UN-a zadaće te misije, smještene na jedanaest postaja, jest i rad na humanitarnom planu, kazao je general Repinc te je zaključio kako je njegovo imenovanje veliko priznanje njemu i oružanim snagama. Ministar Rončević je zahvalio generalu Repincu za sve što je dosad učinio u izgradnji oružanih snaga te je rekao kako je ponosan na njegov rad jer je on primjer kako sustavnost i ustrajnost u radu uvijek budu prepoznani. Načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić, pak, rekao je kako se u ovih četrnaest godina izgradnje OS-a general Repinc pokazao kao vrlo sposoban časnik. On je primjer suvremenog generala kakav se traži u NATO-u, kazao je general zbora Josip Lucić, te zaključio kako je Hrvatska od države korisnice mirovnih misija 1992. postala država koja daje svoje časnike i na najviše funkcije.

M. PERVAN STIPIĆ

snimio D. KIRIN

Pomoć stiže i odsječenim selima

Humanitarna operacija zbrinjavanja i pomoći u svim potresom pogodjenim dijelovima Kašmira neprekidno traje. Jedna od najopasnijih stvari s kojima se humanitarne agencije susreću jest bezvoljnost. Ljude još samo briga za djecu tjera naprijed

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Glavna gradskna ulica

Zadaća se nastavlja, Alberto me upoznaje s Rašidom. On je s područja Ruske Federacije, a sada je jedan od glavnih koordinatora ove humanitarne operacije. Priča nam kako je dan prije povrijedio LOC (crtu razgraničenja) između indijskog i pakistanskog dijela Kašmira. Ukrajinski pilot ih je umjesto na pakistansku odvezao izravno na indijsku stranu. Srećom, nisu imali nikakvih problema. Upoznajem i ostatak ekipe iz OCHA-e. Većina ekipe u kampu bila je na "Balkanu", a to znači i u Hrvatskoj. Rus koji je glavni za sigurnost, govori hrvatski tako da s njim mogu razmjeniti pokoju domaću riječ. Švedski tim za spašavanje je glavni za UN-ov kamp, opskrbljuju ga i uređuju, smještaj je, bez obzira na to što je u šatorima, super, osim jednog detalja. Švedani su glavni kuhari, što i nije neka dobra strana.

Većina cesta još uvijek blokirana

Situacija na terenu baš i nije blista va, većina cesta je još uvijek blokirana, na nekim dionicama na kojima su kilometri cesta nestali trebat će još dosta truda da se vrati u prvobitno stanje, na drugim dionicama su stalni

razne zemlje odlučile poslati pomoći u iznosu od otprilike 5 milijardi dolara, barem je tako kažu neki službeni podaci kojima raspolažu neke dnevne novine i ostali izvori informiranja.

Devetsto tona pomoći odsječenim selima

Britanci su odlučili poslati pomoći u obliku Chinook helikoptera i posada za njih. Njihova je zadaća u pet dana prebaciti 900 tona pomoći odsječenim selima. Operacija je nazvana "sling". Naš "Humanitarian situation and planning cell" je vrlo posjećena postaja, pogotovo za nove ljude koji dolaze u kamp i za nove NGO. Svi se raspituju za situaciju na terenu i kako da pošalju pomoći, gdje su najugroženija sela, kakvi su putevi, gdje su helikopterska sletišta, kolika je populacija u ugroženim mjestima, u kakvom su stanju škole... a sve to su informacije koje moramo prikupiti i obraditi. Oko nas potresne

odroni zemlje, tako da je vožnja na tim dijelovima dosta rizična. Tisuće ljudi su odsječeni od glavnih cesta i jedina mogućnost do stave pomoći su helikopteri. No, zima se polako približava, negdje već pada snijeg, ubrzo će prekriti cijelo područje, čini se nekako kao da tempo operacije polako pada. Srećom, ovih dana održana je donorska konferencija u Islambadu na kojoj su slike, muškarci, žene i djeca pješače kilometrima noseći u rukama ili na leđima materijal za gradnju i popravak kuća ili hrana. Kolone ljudi podsjećaju me na kolone izbjeglica za vrijeme Domovinskog rata. Drugi su ljudi, druga zemlja, ali je izraz na licima isti. Pakistanska i ostale vojske na svakom koraku i dalje užurbano raščišćavaju ceste. Obilazeći područje može se vidjeti mnogo toga, mnogo ljudi koji se grčevito bore za preživljavanje. Malena mrlja koja se lagano pomiče kroz vodu, preko mosta, to je čovjek koji na leđima nosi veliku tanku aluminijsku ploču, tko zna za što mu treba, težak je to teret, teren je težak, čovjek se zgrbljeno probija kroz vodu i na dijelu srušenog mosta, koji je izvan vode, zastaje da se odmori. U tom trenutku s druge strane rijeke, u blizini njegovog sela, gotovo pola planine se odranja, a gola masa zemlje se spušta prema dolini. Još jedan "landslide", koji će promijeniti izgled planine. Pred takvom silom čovjek se osjeća bespomoćno. Jedna od najopasnijih stvari s kojima se humanitarne agencije susreću jest bezvoljnost. Bezvoljnost da se trgne i nastavi sa životom, nezainteresiranost za budućnost, strah i gola kolicišna stresa. Ljude još samo briga za njihovu djecu tjera naprijed. Možete li zamisliti kako je onome tko je izgubio djecu ili cijelu obitelj? Bez volje za životom nema obnove ni budućnosti... ■

Operacija čišćenja cesta

Festival Saharawa - odmak od svakodnevice

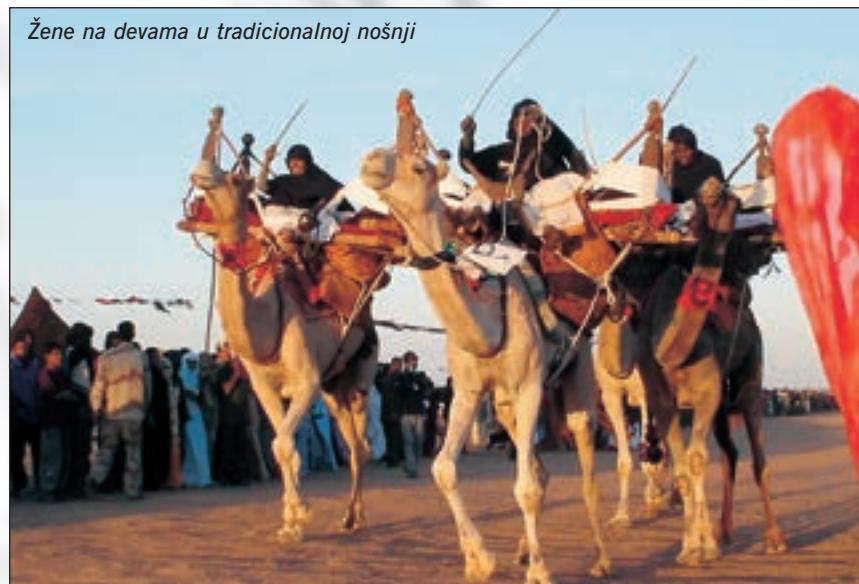
Iako smo na Festival doputovali zadnj dan, kada se on službeno zatvarao, imali smo sreću prisustvovati utrkama jahača deva u dvije skupine, ženskoj i muškoj...

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Svi naši kolege, koji su nas upućivali u život i rad misije, svoje brifinge završavali riječima: "Momci, uživajte u misiji!" Sada, nakon godinu dana boravka u Zapadnoj Sahari i Alžiru, mogu reći kako doista uživamo. Moram biti iskren pa reći da sam ja vjerojatno u mnogo boljem položaju nego moj kolega bojnik Glavina, koji je stjecajem okolnosti i dalje u pustinji, a vrlo vjerojatno će tamo i završiti misiju. Naš mali tim u Alžiru doista se ne može požaliti na uvjete u kojima radi i živi. Osim svakodnevnih zadaća koje odradujemo kao svojevrstan link između Zapovjedništva misije i Ministarstva obrane SADR-a, često nam se pruža prilika da prisustvujemo i različitim događajima koji nužno nisu vojne prirode. Naše zadnje, nazovimo to službeno-turističko putovanje, bilo je u najudaljeniji kamp Dakhla, i to kao gostiju na Festivalu Saharawa koji ima za cilj održavanje kulturne tradicije. Za razliku od naših uobičajenih posjeta kampovima, sada smo nas četiri časnika iz tima za vezu, zajedno sa šeficom Ureda i njezinim političkim savjetnikom, putovali u civilnoj odjeći, kao obični turisti koji će na Festivalu boraviti dva dana. Naravno, smještaj je bio sličan izbjegličkom, s razlikom da smo mi na našem objektu imali vrata, što Saharawi koji žive u kampovima obično nemaju. Nakon tri sata putovanja do kampa i konačnog smještaja u objekt UNHCR-a koji radi u ovom kampu uputili smo se na glavni trg.

Mnoštvo šatora služilo je za izlaganje predmeta kojima se ovdje ljudi služe već stoljećima, čak su bila postavljena i umjetna vodocrpilišta kako bi se prikazao problem vode koja ovdje znači život. U cijeloj gomili ljudi koja se cijeli dan vrzmala po kampu sušeo sam i hrvatskog snimatelja koji je ovdje dovršavao svoju petnaestodnevnu avanturu po Zapad-

Žene na devama u tradicionalnoj nošnji

noj Sahari, snimajući dokumentarni film za potrebe BBC-a. Bilo je to ugodno iznenadenje za obojicu. Čuti hrvatski jezik na ovim prostorima baš i nije česta prilika.

Uspomene za cijeli život

Nakon obilaska svih postavljenih šatora, kupnje nekoliko malih suvenira, uputili smo se i na videoprezentaciju povijesti Zapadne Sahare, koju je održao povjesničar i arheolog koji je iz Velike Britanije doputovao u Saharu kako bi sudjelovao u cijelom programu. Iako smo na sam Festival doputovali zadnji dan, kada se on službeno zatvarao, imali smo sreću prisustvovati utrkama jahača deva u dvije skupine, ženskoj i muškoj. Trideset

tak deva, najboljih primjeraka iz svih kampova, sa svojim jahačima okupilo se u Dakhli. Svaka posebno urešena a svaki jahač, odnosno jahačica, obučeni u tradicionalne nošnje i sa sredim šarama po rukama i nogama. Pomoćno čudno, ali na upit o čemu se točno radi dobili smo odgovor da je to za njih isto što i u zapadnom svijetu ukrasi ili šminka. Tolika zbrka neposredno prije i nakon utrke, tisuće ljudi i darivanje pobojnika. Uspomene koje ostaju za cijeli život. S obzirom na važnost događaja za promociju države u nastanku, Festival je posjetio i sam predsjednik SADR-a Abdel Aziz sa svojim suradnicima. Oduševljenje ovdašnjih ljudi nije potrebno opisivati. Večer je zaključena koncertnim programom na improviziranoj pozornici u obliku šatora.

Nakon nekoliko sati programa povukli smo se u naš objekt, gdje smo proveli noć, netko u zatvorenom a neki od nas i pod vedrim nebom. Škorpion, kojeg sam našao u blizini ulaza, natjerao me da noć provedem izvan, na montažnom krevetu, što dalje od zemlje. Sutradan, povratak u Tindouf, povratak svakodnevnom životu i radu, do neke nove prigode koja će nam omogućiti odmak od svakodnevice. ■

Klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj"

Blagdan za uši

Kako bismo predstojeće blagdane proveli u još ugodnijem ozračju, pobrinula se i klapa "Sveti Juraj" izdavanjem novog nosača zvuka s prigodnim božićnim pjesmama. U pripremi je i treći, koji će sadržavati najpoznatije hrvatske domoljubne pjesme

Marija ALVIR

Kako bismo predstojeće blagdane proveli u još ugodnijem ozračju, pobrinula se i klapa "Sveti Juraj" izdavanjem novog nosača zvuka s prigodnim božićnim pjesmama, a to je povod da ponovno podsjetimo na njihova dosadašnja glazbena postignuća.

Klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" osnovana je početkom 2001. godine na poticaj Vojne biskupije, a radi očuvanja i promicanja kulture a cappella pjevanja dalmatinske klapske pjesme, skladbi

sakralnog i domoljubnog karaktera koje su, kako je istaknuo voditelj klape Marko Bralić, kao najvrjedniji dio naše glazbene baštine zasnovane na autohtonim melodijskim korijenima naših pradjedova. Klapa ima desetoricu članova - prvi tenor je Hrvoslav Kužić, drugi tenor su Marko Bralić te Domagoj Kužić i Domagoj Žanić, bariton pjevaju Bruno Andrić, Ivica Kuzmanić i Darko Tranfić, a bas Goran Bralić, Jakov Šegvić i Ignacio Tranfić. Svi oni zaslужni su za uspjeh klape čiji su nastupi hvalevrijedan doprinos promicanju Hrvatske ratne mornarice i naših oružanih snaga, kako u zemlji tako i u inozemstvu.

Od vanjskih suradnika do stalnih djelatnika

Klapa sudjeluje na brojnim vojnim i civilnim svečanostima, koncertni nastupi diljem Lijepe Naše u sklopu različitih kulturnih manifestacija aktualni su tijekom cijele kalendarske godine, a svojim su zapaženim nastupima članovi klape uveličali razne proslave i prigodne obljetnice u MORH-u i OSRH-u. Imali su i brojne

■ Klapa ima desetoricu članova, a njihovi su nastupi hvalevrijedan doprinos promicanju Hrvatske ratne mornarice i naših oružanih snaga, kako u zemlji tako i u inozemstvu

nastupe izvan domovine, u Italiji, Njemačkoj, Francuskoj i Poljskoj te u Belgiji, u NATO-ovoj bazi u Monsu, gdje su predstavljajući hrvatske oružane snage osvojili simpatije najviših vojnih dužnosnika zemalja NATO članica, a već petu godinu za redom klapa uspješno predstavlja našu domovinu i oružane snage na međunarodnom susretu vojski svijeta u Lourdesu u Francuskoj, gdje na svečanom otvorenju međunarodnog vojnog hodočašća sudjeluje više od 30 tisuća vojnika iz cijelog svijeta.

Članovi klape "Sveti Juraj" nastupali su zajedno s mnogim eminentnim hrvatskim glazbenicima, a uz usmeno predaju o njihovoj kvaliteti svjedoče i priznanja. U kategoriji klasične glazbe za najbolju izvedbu većeg komornog sastava, komornog ili simfoniskog orkestra ili zbora, klapa je nominirana za diskografsku nagradu Porin 2005. za skladbu Ave Maria prof. Vladana Vuletina, koji je ujedno i njezin umjetnički voditelj. Kao sudionik festivala Dalmatinske klapske pisme "Kaštela", koji se održava u Kaštel Kambelovcu, na festivalskoj večeri

"Kaštelski dir 2005." klapa HRM-a osvojila je drugu nagradu publike i srebrnu kulu Camby. Dobili su i nagradu pod nazivom Zlatna plaketa s kadenom Mare nostrum Croaticum za svoju promicateljsku ulogu na području mnogobrojnih kulturnih događanja i čuvanja ukupnog nacionalnog, kulturnog, povijesnog, vjerskog i prosvjetiteljskog dobra.

Zahvaljujući svojoj predanosti i upornosti, ali i strpljivosti, članovi klape su nakon višegodišnjeg iščekivanja napokon primljeni u ustroj

hrvatskih oružanih snaga te su od vanjskih suradnika postali stalni djelatnici u sklopu Orkestra HRM-a. U suradnji s nekadašnjom MORH-ovom Upravom za nakladništvo, potom i Odjelom Hrvatskih vojnih glasila, te s Vojnom biskupijom, klapa je izdala i dva nosača zvuka - Sa krša ovog glasi te zovu (2002.) i Hrvatski Božić (2005.). U pripremi je i treći, koji će sadržavati najpoznatije hrvatske domoljubne pjesme, a javnosti će biti predstavljen u povodu Dana oružanih snaga iduće godine. Sudeći prema onome što smo već čuli, nema sumnje da nas očekuje još jedno hvalevrijedno glazbeno izdanje. ■

Sve one koji žele saznati više o klapi HRM-a "Sveti Juraj" upućujemo na njihovu web stranicu www.klapa-sveti-juraj.4t.com, kao i na podstranicu na MORH-ovom portalu www.morh.hr (link GSOSRH), a svi zainteresirani za kupnju njihovih nosača zvuka mogu ih potražiti u Vojnom ordinarijatu.

Tečajevi u Središtu za međunarodne vojne operacije

Naglasak na međunarodnom okruženju

Početak prosinca u SMVO-u bio je u znaku dvije različite aktivnosti: preduputne obuke medicinskog tima za misiju u Afganistanu, te tečaja "ZIKS u operacijama potpore miru"...

Napisao i snimio Domagoj VLAHOVIĆ

Baš pri svakom posjetu vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju mogu se primjetiti nekakve aktivnosti koje iskaču iz okvira rutinskog posla. To nije čudno, budući da je Središte za međunarodne vojne operacije ustrojbena cjelina čije se djelovanje poklapa sa sve intenzivnijim "međunarodnim" usmjerenjem naših oružanih snaga.

U svjetlu navedenih tvrdnjki, od 5. do 9. prosinca, u Središtu su održavane dvije aktivnosti istodobno: Preduputna obuka medicinskih timova za misiju u Afganistanu, te tečaj "ZIKS u operacijama potpore miru".

Pripreme medicinskog tima

Prvonavedeni događaj imao je međunarodni karakter, ne samo što se tiče teme nego i polaznika: uz hrvatske vojne medicinare (njih petoro), tu je bilo i devetoro njihovih kolega iz Albanije i Makedonije. Ovaj tim je drugi takav, sastavljen od stručnjaka pridošlih iz zemalja članica Jadranske povelje, dakle, u obuku su uklapljeni dojmovi pristigli izravno iz Azije od članova prve, "pionirske" skupine.

Je li to dovelo do velikih promjena u obuci? "Ukomponirano je mnogo novih spoznaja, kako od prvog medicinskog tima, tako i od hrvatskog vođa vojne policije", rekla nam je voditeljica tečaja satnica Musil, dodavši da "naglasak ostaje na medicinskoj pripremi s obzirom na specifičnu problematiku s kojom će se susresti u Afganistanu". Onima kojima će se duljina ovog tečaja činiti prekratkom,

vrijedi napomenuti da je ova skupina u SMVO-u već treći put zajedno (Nizozemska, Makedonija), a vjerojatno će prije upućivanja u Afganistan (veljača 2006.) uslijediti i Četvrto okupljanje, možda u Albaniji. Takva učestalost nije bitna samo zbog usavršavanja stručnog dijela, nego i tzv. "team-buildinga". Dobra ukomponiranost svih članova tima, bez obzira na

međusobnoj stručnoj komunikaciji po-našali kao da su negdje izvan Hrvatske, u operaciji potpore miru. Naglasak je stavljen upravo na to "strano" okruženje (UN ili NATO), jer, što se tiče zapovjedno - informacijsko- komunikacijskih sustava, podrazumijeva se da znaju svoj posao. Voditelj tečaja s iskustvom iz misije bio je natporučnik Jadran Čićmirko, koji je teme seminara podijelio u nekoliko dijelova. U njima im je prenio opće standarde rada u misijama, specifičnog rada u ZIKS-u, ali i neka osobna iskustva. No,

provedene su i praktične vježbe u sklopu simulirane situacije, zbog čega su polaznici podijeljeni u radne skupine. Svaka je skupina morala prezentirati svoj koncept usposta-

ve ZIKS-a na zamišljenom području, naravno, uz komunikaciju na engleskom i u sklopu spomenutih standarda. Taj dio natporučnik Čićmirko je nazvao oglednim za cijeli tečaj. O ukupnom dojmu govore riječi jednog od polaznika: "Uz što više ovakvih tečajeva bit će nam lakše u misijama". Riječ "lakše" u ovom slučaju zasigurno znači da će naši vojnici svoj posao izvan Hrvatske obavljati ne tek s lakoćom, nego još kvalitetnije. Iako je SMVO i u inozemstvu već stekao zavidnu reputaciju, mišljenja smo da nije opravdana bojazan kako će njihov rad postati "rutinski". Kako smo rekli u početku: aktivnosti Središta poklapaju se sa sve intenzivnijim međunarodnim usmjerenjem naših oružanih snaga. Pazite, podcrtavamo riječi:

"sve intenzivnijim"...

Tečajevi olakšavaju rad u misijama

Drugu obučnu skupinu, koja je početak prosinca provela u Središtu, činili su isključivo hrvatski časnici i dочasnici iz svih grana. Unatoč tome, karakter tečaja ZIKS-a (trećeg tog tipa u SMVO-u) nije bio ništa manje međunarodni. Službeni jezik bio je engleski, dakle, naši vezisti su se u

Veza u terenskim uvjetima

U Samoboru je u vojarni "Taborec" od 13. do 15. prosinca održan seminar "Razmjestivi komunikacijski sustavi za razmještene postrojbe".

Svrha je seminara bila upoznati sudionike s organizacijom, opremom, postupcima i zahtjevima uspostavljanja razmjestivog komunikacijskog sustava za razmještene postrojbe, zbog omogućavanja operacija iz područja s ograničenom potporom zemlje domaćina, uljkujući i područja koja imaju minimum instalacija za potporu operacija.

Seminaru je nazočilo 27 sudionika iz OS-a RH, a predavači su bili iz 1 Combat Communication Squadrona (1. eskadrila borbenih komunikacija) američkog ratnog zrakoplovstva. Pri koncipiranju seminara nastojalo se izborom i predstavljanjem tema polaznike upoznati s bogatim iskustvom postrojbe iz koje su predavači te približiti njihove metode rada.

Polaznici su se upoznali s organizacijskom strukturom i ustrojem 1. eskadrile borbenih komunikacija, čiji je moto "First in, Last out", odnosno "Prvi unutra, zadnji van."

Na seminaru je predstavljena i oprema kojom se 1. eskadrila borbenih komunikacija služi. Tu su razne vrste komunikacijskih uređaja, koji uključuju i moderne sisteme za satelitsku komunikaciju. Kako je riječ o postrojbi koja mora osigurati komunikacije u terenskim, često i negostoljubivim uvjetima, mora biti spremna na razne prepreke u obavljanju zadaća i osmislići načine kako ih

što jednostavnije i učinkovitije preskočiti.

Moderna je veza naglašeno visokotehnološka pa je obrađen i segment novih tehnologija, uz navođenje prednosti i nedostataka. Najveće su prednosti u svakom slučaju smanjivanje uređaja i bolja mobilnost, a nedostaci su uglavnom finansijski (nova tehnologija - visoka cijena), mogući inicijalni problemi u radu, zbog još neispitane tehnologije te problem dostupnosti i izobrazbe.

Razgovaralo se o novim terminalima za satelitsku komunikaciju, s manjim antenama, koje omogućuju mnogo veću mobilnost i dostupnost satelitskih komunikacija. Zatim bilo je riječi o prijenosu zvuka putem Internet protokola (tehnologija poznata kao VoIP), te o primjeni bežičnih mreža u vojnem okruženju

T. VLAŠIĆ

Izaslanstvo ZzL-a posjetilo austrijske oružane snage

Izaslanstvo Zapovjedništva za logistiku koje je predvodio brigadir Pavao Krpan, zapovjednik ZzL-a, a u čijem su sastavu bili i brigadir Zmago Kerec, načelnik Materijalnog središta ZzL-a, brigadir Alojz Tomašević, zapovjednik SzOidL-a Požega i satnik Ivica Raguž časnik za operativno planiranje nazočili su u Beču sastanku zapovjednika za logistiku hrvatskih i austrijskih oružanih snaga.

Našem je izaslanstvu domaćin bio zapovjednik Zapovjedništva za potporu oružanih snaga Republike Austrije general bojnik Bernhard Bair, koji ih je upoznao s ustrojem i zadaćama Zapovjedništva za potporu OS Republike Austrije, kao i s ulogom i zadaćama Tehničke radionice za modernizaciju i

modifikaciju TMS-a.

Tijekom posjeta se razgovaralo o dosadašnjoj bilateralnoj suradnji koja je ocijenja dobrom, a iskazana je i

ju infrastrukturne inženjerije u logistici i drugo.

Tijekom dvodnevnog boravka u Austriji naše se izaslanstvo sastalo i sa čelnicima logistike austrijskog ministarstva obrane, vojnog skladišta streljiva "Grossmittel" i Vojne akademije "Marije Terezije", a nazočili su i vojno-tehničkom postroju i mimohodu u kojem je sudjelovalo 4200 vojnika, 470 vozila, više od 200 oklopnih vozila i zrakoplovne snage austrijskih oružanih snaga.

Veliku pomoć našem izaslanstvu tijekom priprema za posjet i

želja za nastavkom suradnje, i to između ostalog na području logističkog izvješćivanja, potpori zemlje domaćina, uništavanju streljiva, razvo-

boravak u Austriji pružio je vojni izaslanik OS RH za Republiku Austriju, Švicarsku i Slovačku pukovnik Tomislav Galić.

L.P.

Visoka dočasnička škola na Banovini

Polaznici i djelatnici Visoke dočasničke škole iz Jastrebarskog, u sklopu provedbe praktične prosudbe operativnog smjera na zemljisu iz predmeta Vojni zemljopis, obišli su tijekom prosinca Banovinu i Pokuplje.

Nastava je bila podijeljena na četiri radne točke: Po kupsko, Gornji Viduševac, Hrvatsko Selo i Lasinja, na kojima su polaznici kroz prezentaciju svojih prosudbi o vojno - zemljopisnom utjecaju položaja prirodnih osnova, stanovništva i naselja, prometa te gospodarskih čimbenika, ali i osvrtom na povijest, pogotovo Domovinski rat, pokušali naznačiti prednosti i nedostatke u provedbi borbenih djelovanja na tom području.

Prezentacije polaznika na svakoj radnoj točci „ocjenjivali“ su ratni zapovjednici s tog područja.

U sklopu obilaska područja, polaznike su primili i građačelnik grada Gline Marko Sremić, dogradonačel-

nik grada Topuskog Miroslav Žugaj, te župnik

crkve sv. Ivana u Glini velečasni Alfred Kolić. Iako je težište obilaska bilo na vojno-zemljopisnim čimbenicima područja, izlaganja visokih civilnih dužnosnika dala su višu dimenziju provedbi nastave u Visokoj dočasničkoj školi te su pružila jamstva nastavku iznimno dobre civilno-vojne suradnje započete prije tri godine.

Polaganjem vijenaca podno spomenika u Gornjem Viduševcu te na grobu bojnika Tihomira Klobučara, pripadnika DŠ Jastrebarsko koji je poginuo u Oluji, polaznici su odali počast žrtvama Domovinskog rata u tom kraju.

OJI

U SzOP-u Koprivnica sredinom prosinca održana je izložba slikara "naive" Mije Kovačića. Izložba se sastojala od 26 postava reprezentativnih slika, impresivnih dimenzija, slikanih uglavnom tehnikom "ulja na staklu."

Izložba slika u SzOP-u Koprivnica

Izložba je organizirana kako bi se sadržaji kulture podravskog kraja, a jedan od tih sadržaja je i slikarstvo, prezentirali mlađim vojnicima i njihovim roditeljima i prijateljima.

Zapovjednik Središta brigadir Darko Kereša istaknuo je da je ta izložba zanimljiva i specifična prije svega po tome što se održava u vojarni, a ne u nekom izložbenom prostoru, a činjenica da je to prva izložba u koprivničkoj vojarni na kojoj svoje radeove izlaže dojen hrvatske i podravske naive dovoljno govori o njezinoj važnosti. Brigadir Kereša se zahvalio svima koji su da-

li doprinos da se taj kulturni događaj ostvari, i to djelatnicima Gradske muzeja, Gradske galerije i Galerije "Hlebine", djelatnicima Policijske uprave Koprivničko - križevačke županije i djelatnicima SzOP-a Koprivnica, koji su sudjelovali u postavljanju izložbe.

Draženka Jalšić-Ernečić, viši kustos i ravnateljica Gradske galerije između ostalog je istaknula kako je tako snažni postav jednog od najvećih slikara naive u svijetu na jednom prostoru vrlo rijetka pojava u slikarstvu.

OJI

Seminar o NATO-u u Zapovjedništvu HKoV-a

Regionalne inicijative i pristupanje Republike Hrvatske NATO-u, težišta su kretanja u području vanjskopolitičkog djelovanja, koja imaju svoj ne malo odraz i na obrambenom planu.

Shvaćajući potrebu upoznavanja svih pripadnika HKoV-a s ovim temama, Odjel za obrambeno planiranje i međunarodnu vojnu suradnju, na čelu s brigadirom Nevenom Cugeljom, inicirao je provedbu niza seminara na temu regionalnih inicijativa i strukture te načina djelovanja NATO-saveza.

U Karlovcu je u Zapovjedništvu HKoV-a 15. prosinca održan prvi od predviđenih seminara tematski strukturiran tako da iznese neke od mogućih prikaza ovih složenih tema. Tako su izneseni temeljni podatci o strukturi i sigurnosnim zadaćama Saveza, strukturi zapovjedništva, transformaciji i strategiskim konceptima.

Predavači, bojnik Dražen Jonjić i satnica Kristina Matica Stojan, pokušali su odgovoriti na brojna pitanja koja su uslijedila nakon prezentacija. Aktivno sudjelovanje tridesetak polaznika pokazatelj je kako su pripadnici HKoV-a zainteresirani za sustavno bavljenje ovim područjima aktivnosti.

D.J.

Pomaci prema postavljenim ciljevima

Pripremio Domagoj VLAHOVIĆ, Foto: Arhiva HVG-a

Siječanj

- Brigadir HV-a Tomislav Pavičić postavljen na dužnost zamjenika zapovjednika misije UNMOGIP
- U Karlovcu predstavljena Studija utjecaja na okoliš za vojni poligon "Eugen Kvaternik"
- Ministarska konferencija zemalja članica Američko-jadranske povelje u Zagrebu

- Hrvatska prvi put u godišnjoj NATO-ovoj vježbi nošenja s krizama CMX 05

Veljača

- U Zagrebu održan seminar u organizaciji Savezničkog zapovjedništva za transformaciju NATO-a
- Smjena hrvatskih kontingenata VP-a u Afganistanu - V. kontingent zamjenio IV.

- Dočasnički tečaj za instruktoare kao dio britanskog programa BMATT u Dočasničkoj školi u Jastrebarskom

Ožujak

- Satnik Dragan Crnogaj oputovao u Gruziju kao prvi hrvatski vojni promatrač u tamošnjoj misiji UN-a

- Stručni tim NATO-a na čelu s pomoćnikom glavnog tajnika Guentherom Altenburgom u radnom posjetu Hrvatskoj
- Obilježena desetogodišnjica Škole stranih jezika "Katarina Zrinska"

- U organizaciji Marshall Centra u Skoplju održana konferencija zemalja Američko-jadranske povelje
- Izaslanstvo MORH-a na Konferenciji ministara SEECP-a (Procesa suradnje u jugoistočnoj Europi)

Travanj

- U Dubrovniku održan sastanak načelnika glavnih stožera država članica CENCOOP-a

- NATO-ov Odbor za zračnu obranu u posjetu ZB-u "Zemunik"
- Prvi hrvatski tim oputovao u misiju UN-a u Sudan

- U Simulacijskom središtu u Zagrebu i na poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju istodobno provedena višerazinska vježba "Tigar-05"

- Ministar Rončević u MORH-u primio pomoćnicu ministra obrane SAD-a Miru Ricardel

Svibanj

- U Okučanima svečano obilježena deseta obljetnica akcije Bljesak

- Međunarodna računalno podržana vježba CENCOOP CAX-05 u Taktičko-simulacijskom središtu
- Na više lokacija i načina obilježen Dan OSRH i Dan HKoV-a
- Trinaesto hodočašće Hrvatske vojske i policije u Lourdes

Lipanj

- Visoko rumunjsko vojno izaslanstvo na čelu s načelnikom GS-a generalom zbor Eugenom Badalanom u MORH-u

- 350. VOb najbolja na Seleksijskom natjecanju vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a
- Ministar Rončević u posjetu Litvi i Poljskoj
- Namjenski tim OSRH na vježbi Combined Endeavor 2005. u Njemačkoj

- Svečana promocija polaznika vojnih škola i učilišta OSRH u Vukovaru
- Prvi dobrotvorni bal Vojno-diplomatskog zabora u RH
- Seminar za medije u organizaciji MORH-a u Splitu
- U SAD-u održana zajednička obuka za mirovne operacije pješačkog

voda HKoV-a i postrojbe Nacionalne garde Minnesota

Srpanj

- U Splitu održano 42. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju

- Američki general zborava James Jones, zapovjednik NATO-a za Europu, u posjetu Hrvatskoj

Kolovož

- U Kninu obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 10. godišnjica Oluje

- Nova rotacija hrvatskih kontingenata u Afganistanu

Rujan

- Namjenski tim HRZ-a i PZO-a na NATO PfP vježbi "Cooperative key 2005" u Bugarskoj

• U Zagrebu održan drugi međunarodni simpozij vojnih policajaca pod nazivom "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama podrške miru"

• U Puli obilježena 14. obljetnica i Dan Hrvatske ratne mornarice

- Završetak temeljne časnicike izobrazbe za prvi naraštaj fakultetski obrazovanih časnika pristiglih iz civilstva
- Treći svjetski kongres o NKB terorizmu u Dubrovniku

Listopad

- Francuski lovac mina "Capricorne" u višednevnom posjetu HRM-u

- Druga gardijska brigada prešla u sastav 3. korpusa HKoV-a
- Vježba "Pokaz 2005" na vojnom poligonu "Gašinci"

- Prigodom obilježavanja Dana ZSŠ-a "Blago Zadro" u vojarni "Petar Zrinski" otkrivena bista legendarnog vukovarskog branitelja
- Desetogodišnjica služnog vojnog poligona "Eugen Kvaternik"

• Izaslanstvo grčke ratne mornarice sa svojim načelnikom, viceadmiralom Dimitriosom Gousisom u posjetu HRM-u

- U Zagrebu održan sedmi sastanak ministara obrane srednjoeuropskih država u operacijama potpore miru

- Vojna vježba postrojbi PZO-a "Štit 2005" na Rtu Kamenjak

- U vojarni "Vitez Damir Martić" obilježena petogodišnjica RACVIAC-a
- Nacionalni kontingent HRM-a na multilateralnoj vojnoj vježbi "Eagle SAR 05" u Albaniji

Studeni

- Vježba CROSEL-1 u Slunju, sudjelovala satnija za međunarodne vojne operacije 1. gardijske brigade

• Obilježen Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i četrnaesta obljetnica vukovarskog stradanja

- U Karlovcu obilježena 15. obljetnica 1. gardijske brigade Tigrova

- Taktička vježba vojno-obavještajnih i izvidničkih postrojbi HKoV-a "Laufer 2005" na Gašincima

- Film "Zanimanje - vojni pas" autora Andreje Dečak i Dubravka Kovača u produkciji MORH-a osvojio posebno priznanje na 16. međunarodnom filmskom festivalu "Vojска и народ" u Italiji

Prosinac

- Obilježena 14. godišnjica HRZ-a i PZO-a

- Zagrebačka Konferencija SEEC inicijative u suorganizaciji država Nordijske inicijative i uz potporu Republike Hrvatske

• Hrvatski general bojnik Dragutin Repinc imenovan zapovjednikom vojnih promatrača UN-a u misiji UNMOGIP

- Međunarodna CAX vježba "Viking 2005" u Taktičko-simulacijskom središtu ■

Nove inačice Dinga 2

NJEMAČKA tvrtka Krauss-Maffei Wegmann (KMW) radi na razvoju novih inačica oklopног vozila Dingo 2. Uz već predviđene inačice Dingo 2, a to su izvidničko vozilo, vozilo s bojišničkim radarom, vozilo nosač raznih borbenih sustava radi se i na novim inačicama. Temelj tih inačica koje će se tek razviti je redizajn vozila kako bi se dobilo više unutarnjeg iskoristivog prostora. Taj će povećani prostor omogućiti veću iskoristivost i obavljanje novih zadaća.

Sadašnja konfiguracija Dinge 2 ima motor naprijed, u sredini je prostor za posadu (do 8 ljudi) a na stražnjem dijelu je tovarni prostor koji ima manji stupanj oklopne zaštite. Ustvari, gornji dio tovarnog prostora ima samo platneni pokrov i, realno, nikakvu zaštitu od strelji-

va i šrapnela.

Nova će inačica imati prostor za posadu produžen i na taj stražnji dio, integriran i oklopljen. Tako proširen prostor pod oklopnom zaštitom može se iskoristiti da se proizvede inačica oklopног transportera koji može prevesti više ljudi. Moguća je i inačica zaštićenog vozila za medicinsku evakuaciju, neka vrsta oklopljene hitne pomoći. Predviđa se da bi nova inačica imala vrata i na stražnjem dijelu kako bi se olakšao ukrcaj i iskrcaj.

Razmišlja se i o inačici s praznim tovarnim prostorom, nekoj vrsti oklopljenog dostavnog vozila. Ta bi inačica imala oklopljenu kabinu za

vozača i suvozača te ravni tovarni prostor odostraga na koji bi se mogli stavljati razni kontejneri i slično.

Dingo je poznat po svojoj izvrsnoj zaštiti od mina. Nedavno je objavljena slika Dinge koji je u Afganistanu naletio na PT minu. Mina je potpuno raznijela prednji desni kočić i veći dio prednjeg dijela vozila, ali je prostor za posadu ostao neoštećen. Svi članovi posade su prošli neozlijedjeni.

M. PETROVIĆ

NA TISKOVNOJ konferenciji održanoj početkom prosinca u danskom glavnom gradu Kopenhagenu, medijima je službeno predstavljena švedska ponuda novog višenamjenskog borbenog aviona za dansko kraljevsko ratno zrakoplovstvo (Flyvev_bnet). To je odgovor na službeni danski zahtjev za dostavom švedske ponude, što je na određeni način rezultiralo novim zasebnim projektom tvrtke Gripen International.

Moguća nova danska akvizicija nazvana je prikladno Gripen DK, i temelji se na aktualnoj platformi C i D inačica iz Batch 3 serije Gripena.

Uz taj novi naziv iz Gripen Internationala najavljaju i to kako će ta danska inačica Gripena biti znatno izraženije „skrojena“, odnosno dorađenija prema zahtjevima naručitelja, nego što je to bio slučaj s dosadašnjim naručiteljima. Tijekom

nove „danske“ kampanje Švedani uporno ističu još jedan vrlo važan adut Gripena, a to je da su operativni troškovi Gripena do pedeset posto niži u odnosu na bilo koji drugi borbeni avion te kategorije. U tom smislu vrlo je karakteristična marketinška kampanja koja se proteklih tjedana aktivno provodi u Danskoj pod svojevrsnim nazivom „Gripen DK - The common sense solution“.

Predstavnici danskog kraljevskog ratnog zrakoplovstva istaknuli su kako u skorom razdoblju kane iz svoje flote povući već pomalo za starjele avione F-16, a u takvoj situaciji Gripen DK kao suvremenii vi-

Danska nabavlja Gripene DK?

šenamjenski avion i te kako se nameće kao jedan od vrlo izglednih i logičnih kandidata. Uz prethodno spomenute temeljne prednosti Gripena DK, Švedani ističu i znatno duži životni vijek svojih aviona, punu NATO i Net Centric Warfare (NCW) interoperabilnost, punu potporu ugovoru koju uz proizvođača jamči i švedska vlada, puni pristup tehnološkom razvoju i proizvodnji Gripena DK, mogućnost autonomnog održavanja, remonta i upgradnega aviona koji bi se provodio u Danskoj, izvrsnu potporu, kako za europsko tako i američko zrakoplovno naoružanje čime se smanjuje „ovisnost“ o samoj jednom dostavljaju UbS-a, te da su Gripeni tijekom svoje operativne uporabe iznimno pouzdani što su ilustrirali primjerom Češkog ratnog zrakoplovstva i njihovih Gripena koji su do sredine listopada ove godine realizirali više od 570 letova (u prosjeku s po dva dnevna izlaza po avionu) bez ijednog tehničkog zastoja.

I. SKENDEROVIC

Milan ADT

TVRTKA LFK, dio velikog europskog koncerna EADS, radi na razvoju nove lansirne postaje za pozornati protuoklopni vođeni raketni sustav (POVRS) Milan. Milan je jedan od najraširenijih POVRS-a, i u naoružanju je većeg broja europskih vojski. Zato se odluka o razvoju nove lansirne postaje može gledati kao nastojanje da se primjenom novih tehnologija produži život Milantu a korisnicima uštede novci koje bi potrošili na nabavu novog sustava.

ADT znači Advanced Technology, a uz razvoj nove postaje razvijen je i novi projektil ER (Extended Response). Nova postaja je obogaćena naprednom digitalnom tehnologijom koja omogućava znatno bolju otpornost na ometanje i bolji zahvat ciljeva.

U inačici ADT termalna je kamera i sustav za djelovanje u svim vremenskim uvjetima integriran u te-

melnji ciljnički sustav Milana. Zahvaljujući tome i sveobuhvatnoj digitalizaciji smanjena je masa temeljne paljbene jedinice. Tako sad temeljna paljbena jedinica koja se sastoji od paljbene postaje s integriranoj termalnom kamerom te dva projektila ima masu od 45 kg.

Zbog primjene novih tehnologija sustav je dobio nove zanimljive mogućnosti. Ciljnički sustav, koji je digitaliziran ima i videoizlaz pa je sustavom Milan ADT moguće uprav-

ljati i daljinski. Tako je posada još zaštićenija i kad situacija zahtjeva mogu postaviti sustav, povezati i aktivirati videoizlaz te se povući na sigurniji položaj.

Paljbena jedinica Milan ADT može ispaljivati postojeće projektili, isprobani su Milan 2 i Milan 3. Narančno, može ispaljivati i projektil Milan ER koji ima novu bojnu glavu i novi motor te povećan domet na 3000 metara.

M. PETROVIĆ

Češka kreće u nabavu novog transportnog aviona

ČEŠKO ministarstvo obrane na određeni način nedavno je pokrenulo natječaj za nabavu novih taktičkih transportnih aviona. Naime, nedavno su upućeni zahtjevi proizvođačima aviona za dostavom njihove ponude, odnosno zahtjevi u obliku RFI (Request for Information) upućeni su talijanskoj tvrtki Alenia

Aeronautica, španjolskoj EADS CASA-i i američkom Lockheed Martinu. U skladu sa svojim planom opremanja i modernizacije češko ministarstvo obrane kani novim transporterima zamijeniti postojeću flotu aviona An-26, čiji se životni vijek bliži kraju, odnosno bit će povučeni iz operativne uporabe do

2010. A naslijednika svojim Antonovima Češka kani tražiti među kandidatima kao što su C-27J Spartan, CASA 295M i C-130J Hercules.

Tijekom ove jeseni visoki dužnosnici češkog ministarstva obrane i češke vojske drugi put su u posljednjih dvanaest mjeseci posjetili Sjedinjene Američke Države, odnosno proizvodnu liniju Herculesa. Iako se pritom nisu očitovali u korist nijednog od kandidata na svom natječaju, pretpostavlja se kako su tehničko-taktičke odlike aviona C-130J poput njegove nosivosti i doleta vrlo jaki (moguće i presudni) aduti na češkom natječaju. Može se pretpostaviti kako će češka odluka biti donesena već tijekom iduće godine, s obzirom na to da bi novi transportni avion u inicijalnu uporabu trebao ući najdulje za četiri godine.

I. SKENDEROVIC

Prva haubica M777 za Kanadu

KANADSKA je vojska početkom prosinca 2005. primila prve četiri haubice M777 kalibra 155 mm. Haubice su predane 1. topničkoj pukovniji, a prijam je uključio i ceremonijalno pucanje novih oružja. M777 je vučna haubica nove generacije, razvijena kao zamjena za postojeće vučne haubice. Njezina je glavna prednost to što je duplo lakša od postojećih haubica.

Manja masa nove haubice čini je znatno pogodnjom za transport pa ne čudi što će kanadska vojska nove haubice rasporediti u Afganistan kao potporu snagama koje тамо djeluju.

Haubice je dostavio američki morski korpus (USMC) u sklopu FMS ugovora između SAD-a i Kanade. Izvorno, M777 je razvila britanska tvrtka BAE Systems, a proizvode se u pogonu u britanskom gradu Barrow in Firth te u američ-

kom pogonu u Hattiesburgu.

M777 je prva operativna haubica kod koje je rabljen titan kako bi se masa svela na najmanju moguću. Zahvaljujući naprednoj konstrukciji i visokotehnološkim materijalima rezultat je učinkovita i visokomobilna haubica koja je izvrsna za opremanje snaga za brzo djelovanje.

Inače, tvrtka BAE Systems jedna je od najvećih svjetskih tvrtki iz obrambenog sektora. Pravi je globalni igrač, djeluje na pet kontinenata i ima kupce u 130 država. Zapošljava više od 90 000 ljudi i godišnje proda robe i usluga za 14,8 milijardi funti.

M. PETROVIĆ

Ugovorene nove ruske fregate

dolazi vijest o glavnom naoružanju koje će se sastojati od osam protubrodskih projektila 3M55 Onix, novog topa kalibra 130 mm na platformi A-192, protupodmorničkog sustava Medvedka-2 te protuzračnih projektila srednjeg dometa Hurricane.

To je prva nova generacija površinskih borbenih brodova namijenjenih plovidbi oceanima koje će se graditi za ratnu mornaricu Ruske Federacije nakon 15 godina s vjerojatnošću narudžbe najmanje 20 fregata.

Uprava za mornaričku nabavu pri ruskom ministarstvu obrane odabrala je brodogradilište Severnaya Verf u internom natječaju za izgradnju

prve fregate u klasi. U tom natječaju sudjelovali su brodogradilište Yantar iz Kaliningrada te tvrtka Sevmashpredpriyatiye iz Severodvinska.

Odluka u korist brodogradilišta Severnaya donesena je s obzirom na najbolji odnos cijene i ponuđenog idejnog projekta, ali i zbog dugogodišnjeg iskustva u gradnji različitih vojnih brodova što za rusku, a što za neke druge mornarice u toj klasi.

Procjenjuje se da će cijena prve fregate Projekt 22350 iznositi oko 400 milijuna američkih dolara, a isporuka je predvidena za 2009. No, gotovo svi programi ruske ratne mornarice kasne zbog kontinuiranog manjka sredstava u državnom proračunu.

Brodograđevna tvrtka Severnaya Verf trenutačno je u privatnom vlasništvu i gradi tri korvete Projekt 20380 za rusku mornaricu i dva razarača Projekt 956EM za Kinu.

M. PTIĆ GRŽELJ

BRODOGRADILIŠTE Severnaya Verf iz St. Petersburga osiguralo je ugovor za gradnju prve višenamjenske fregate Projekt 22 350 za ratnu mornaricu Ruske Federacije. Projekt nove fregate razvijen je u tvrtki Severnoye Design Bureau također iz St. Petersburga, a prvenstvena namjena tih fregata bit će protubrodska i protupodmornička borba. Istinsnina broda kretat će se oko 8000 tona, a iz neslužbenih izvora

SAD istražuje nove prototipove plovila

SUOČENI s izazovom testiranja svojih pomorskih konstrukcija u američkoj ratnoj mornarici promišljaju o gradnji nekoliko prototipova plovila kako bi pokazala nove koncepte. U nizu izjava iz Ureda za mornarička istraživanja (Office of Naval Research - ONR) doznaće se kako se traže ideje za još neodređeni broj prototipnih plovila koji bi pomogli pri ispitivanju problema brzog premještaja ljudi i opreme s brodova u plovidbi na drugi brod ili kopno.

U nekoliko posljednjih godina, američka ratna mornarica izgradila je nekoliko prototipnih plovila koji su testirani u realnom okruženju, dakle moru, radije nego samo u laboratoriju.

Jedan od novih koncepata je tzv. T-plovilo (plovilo koje ima mogućnost transformacije), prototipno plovilo koje bi trebalo postizati brzinu

veću od 40 čv a istodobno bi prevozilo od četiri do deset M1A1 borbenih tenkova. Tražena autonomija iznosi 2500 nm bez ponovnog punjenja spremnika goriva ako ne prevozi nikakav teret. Osim

toga, plovilo bi trebalo biti sposobno ploviti ne samo u plitkim vodama već u desantnom modu kojim bi moglo prelaziti preko pješčanih brijera i muljevitih plićina. Kako bi se ti kriteriji zadovoljili, u Uredu za mornarička istraživanja ostavili su sve opcije trupa moguće: od velikih jednotrupnih i višetrupnih plovila do SES-a (Surface Effect Ship - brod dvotrupac koji dio istisnine poništava tlakom zračnog jastuka među trupovima; zračni jastuk se stvara puhalima).

U Uredu za mornarička istraživanja potpisali su potkraj kolovoza

ove godine ugovor vrijedan 9,7 milijuna američkih dolara za gradnju tzv. E-plovila (ekspediciskog plovila). E-plovilo imat će dvostruku ulogu: rabit će se za komercijalnu službu u smislu trajekta te za ispitivanje naprednih tehnologija za

američku mornaricu. Funkcionalnost ovog vrlo brzog ekspediciskog-logističkog broda bit će testirana u svim mogućim uvjetima i načinima prijevoza ljudstva i opreme. Srednja paluba ima mogućnost vertikalnog pomaka kako bi plovilo imalo mogućnost iskrcavanja i ukrcavanja tereta na različitim visinama i tipovima tla. Brodski trup također ima mogućnost mijenjanja svoje istisnine tijekom plovidbe. Kako se navodi, E-plovilo imat će mogućnost funkcioniranja u četiri različita moda kao:

- katamaran pri višim brzinama
- dvotrupac s malom površinom vodne linije, kako bi se postigla bolja stabilnost pri visokim stanjima mora
- desantni brod pri čemu se istisnina prilagođava plovidbi plitkim vodama
- plovilo s "mokrom palubom" koje bi omogućilo iskrcaj i/ili ukrcaj vozila na moru.

Ugovor za gradnju dodijeljen je tvrtki Alaska Ship Drydock iz Ketchikan na Aljasci.

M. PTIĆ GRŽELJ

Izraelu dostavljen prvi Arow 2

POTKRAJ listopada ove godine izraelskom ratnom zrakoplovstvu dostavljen je prvi protubalistički projektil Arow 2. Novi projektil je plod zajedničke suradnje tvrtki Israel Aircraft Industries i Boeing Integrated Defence Systems. Iako u Izraelu postoje dvije operativne bitnice s Arow projektilima, u javnosti zasad nije iznesen podatak koliko će biti ukupno dostavljeno projektila izraelskom zrakoplovstvu, iako se s druge

pak strane procjenjuje kako će po jednoj Arow bitnici biti dostavljeno po 100 projektila. Procjenjuje se kako bi u konačnici ukupna vrijednost ugovora mogla biti oko 225 milijuna američkih dolara, u sklopu kojeg američka strana sudjeluje s oko 35 posto. Uz IAI i Boeing, kao podugovorači angažirane su i tvrtke Alliant Techsystems, Manes Machines, Cetradyne Thermo Materials, Samnia.

I. SKENDEROVIC

Kavkaski razlom

Krupnim društvenim promjenama na globalnoj razini došlo je do pomicanja geostrateškog težišta interesa velikih sila od Europe prema prostoru zapadne i srednje Azije u čijem središtu se nalazi područje Crnog mora, Kaspijskog jezera i Kavkaza

Marinko OGOREC

Nedavni napad čečenskih pobunjenika na službene objekte ruske državne administracije u Naljčiku, glavnom gradu autonomne ruske republike Kabardino-Balkirije, ponovno je usmjerio pozornost međunarodne javnosti na krizno žarište Sjevernog Kavkaza jer se time zatvara kontinuitet nestabilnog prostora od Dagestana i Čečenije do novog žarišta u Karačajovo-Čerkeziji (zemljovid br.1). Krupnim društvenim promjenama na globalnoj razini došlo je do pomicanja geostrateškog težišta interesa velikih sila od Europe prema prostoru zapadne i srednje Azije u čijem središtu se nalazi područje Crnog mora, Kaspijskog jezera i Kavkaza. Naime, kako je nafta postala jednom od temeljnih strateških

sirovina, tako je i Zakavkazje dobilo na iznimnom značenju u globalnim okvirima zbog njegovog bogatstva naftom, koje se procjenjuje najvećim u svijetu (dijagram 1.).

Osim toga, druga strateška sirovinija, koja sve više postaje od ključnog interesa - voda, nalazi se na zakavkaskom prostoru u goleim količinama.

Veliki dio tog područja teritorijalno je pripadao još Carskoj Rusiji, dok je izrazito ekspanzionistička politika staljinističkog režima stvorila nove prepostavke za teritorijalno proširenje SSSR-a (u to vrijeme multinacionalne državne zajednice sastavljene od oko 180 naroda, narodnosti, plemena i drugih etničkih skupina, među kojima je najbrojniji bio ruski narod). Dominantna uloga

Rusa isticala se u SSSR-u slično kao dominantna uloga Srba u SFRJ, s time što je u sovjetskim okolnostima dominacija ruskog čimbenika bila drukčije koncipirana i izražena zbog niza različitih okolnosti, među kojima su svakako najvažniji veličina državne zajednice, razlike u koncepciji političko-ekonomskih sustava, razlike u rigidnosti totalitarnog ustroja, strukturiranje državno-administrativnog aparata i sl. Zbog takve nacionalne neravnopravnosti i podređenog položaja, pojedini ne-ruski narodi u toj višenacionalnoj zajednici neprekidno su izražavali više ili manje prikrivene težnje za nacionalnim suverenitetom. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

ADI

Softver za streljivo

Skladišta streljiva u području operacija su iznimno ranjiva u slučaju protivničkog napada zbog toga što su velika i teško ih je prikriti i zaštiti. Njihovo uništenje može onesposobiti borbenu moć postrojbi stvarajući nestaćicu streljiva, prouzročivši štetu te ostvariti kritičan utjecaj na operativno planiranje i provedbu borbenih zadataća.

Pri odlučivanju o mjestu za uspostavljanje skladišta streljiva, mora se voditi računa o tome kako će streljivo biti smješteno u području operacija. Streljivo mora biti smješteno tako da se onemogući uništenje ukupnih zaliha streljiva zbog protivnikovog djelovanja u pozadinskom području naših snaga.

Softver za praćenje stanja streljiva

- MSS (Munitions Survivability Softver) je programsko rješenje namijenjeno za pomoć u provedbi sigurnosnih postupaka pri skladištenju streljiva. Sigurnosni kriteriji postavljeni kod skladištenja određuju odnos između količine eksploziva u streljivu i međusobne udaljenosti stokova streljiva. Za izračun sigurne udaljenosti temeljene na količini i vrstama streljiva koje treba uskladiti, rabi se određena matematička formula. MSS automatski izračunava te količine i sigurnosne udaljenosti pomažući logističarima brzu uspostavu područja skladišta streljiva. Program također određuje potrebe za sredstvima za manipulaciju te sadrži operativne procedure u području skladišta streljiva.

Postojeći način dizajniranja područja za skladištenje streljiva saстојi se od tradicionalnog "gomilanja papirologije" te zahtjeva iskusni, stručni tim za integriranje različitih zahtjeva.

Razvojni stručnjaci koji su programirali MSS prema zahtjevima američkog KoV-a za sigurnim skladištenjem eksplozivnih sredstava, integrirali su bazu podataka s programskim paketima, modele održavanja streljiva i podatke vojnog istraživačkog laboratorija, trenutačnu vojnu doktrinu o streljivu i automatizirani softver digitalnih zemljovida u jedan automatizirani sustav. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Hrvatska na putu u NATO

NATO je logičan slijed i prirodan partner demokratske Hrvatske s kojim ćemo ne samo učinkovitiještiti svoj suverenitet i teritorijalnu cjelovitost, već ćemo i dodatno učvrstiti svoju kulturnošku, gospodarsku i političku pripadnost ujedinjenoj Europi

Ivana ŠESTIĆ

Na koncu II. svjetskog rata, čovječanstvo se nakon više od šezdeset milijuna poginulih u borbi protiv nacističkog totalitarizma suočilo s novom pošasti, komunističkim jednoumljem. Osobito dramatično bilo je u Europi. Razorenju i osiromašenu Europu preplavili su tenkovi Crvene armije koji su umjesto slobode, narodima Istočne Europe donijeli izolaciju, ideološki, ali i fizički teror koji je učvršćen željeznom zavjesom koja je podijelila kontinent. Ekspanzija komunističke ideologije i njegov agresivni militarizam, predstavljala je izravnu prijetnju zemljama "stare demokracije" i demokratskim vrijednostima koje su netom bile obranjenje od nacizma. Kako bi obranili slobodu, demokraciju i ljudska prava, u Washingtonu je 1949. potpisana ugo-

vor dvanaest zemalja kojim je utemeljen North Atlantic Alliance (Sjevernoatlantski savez) kojom svaka zemlja članica dijeli teret zajedničkih obrambenih priprema, ali i koristi kolektivne obrane. Napad na svaku zemlju članicu, smatrani je napadom na NATO. Osim vojne i političke suradnje, zemlje članice povezane su ekonomskom, znanstvenim, kulturnim i zakonodavnim vezama koje im omogućuju da budu osobito važan subjekt međunarodnih odnosa.

Danas, pedesetak godina kasnije NATO je suočen s izazovima etničkih konflikata na rubnim dijelovima Saveza, proliferacijom oružja za masovno uništenje te osobito s pojavom sveprisutnog terorizma. Zato su pred Savezom novi izazovi koji nužno traže jačanje transatlantske

suradnje, održanje učinkovitih vojnih potencijala i njihova prilagodba sigurnosnim izazovima XXI. stoljeća, jačanje europskog identiteta unutar saveza, stvaranje interoperabilnih europskih snaga za brze intervencije, preventivno sprječavanje sukoba na europskom tlu, upravljanje krizama te jačanje suradnje i dijaloga.

Želeći što prije implementirati demokratske vrijednosti zapadnih demokracija i učvrstiti stabilnost na kontinentu, NATO je predviđao proširenje saveza na postsocijalističke zemlje ili zemlje tzv. mlade demokracije što je razrađeno u dokumentu pod nazivom "Studija o proširenju" iz 1995. godine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Višenamjenski helikopter NH-90

Višenamjenski helikopter NH-90 rezultat je međusobne suradnje europskih zemalja koje podjelom troškova, znanja, tehnologije i ljudskih resursa nastoje stvoriti konkurentan i visokosposoban helikopter, sposoban nadjačati sverastuću svjetsku konkureniju. S tim su helikopterom, u tome potpuno uspjeli

Zoran KESER

Već duže vrijeme dobro je poznato da razvoj jedne visokosfisticirane letjelice zahtijeva iznimna finansijska ulaganja i visoko tehnološko znanje, koje je danas sve više određeno političkim odlukama, a za državu često otvara put mnogim polemikama. Vojna sila poput SAD-a ima i više nego dovoljno sredstava za takav samostalan razvoj letjelice, pa ipak sve više se okreće udruživanju s različitim svjetskim konzorcijima kako bi smanjila izdavanja, ali i rizik razvoja uvjetovan promjenjivom globalnom politikom. Ovaj drugi čimbenik možda je i najutjecajniji jer promjenom političke strukture svijeta, osobito na europskom tlu, ne stala je onolika potreba za masovnim naoružanjem koje je bilo plodno tlo za neupitna ulaganja u vojnu industriju. Upravo taj razlog često ima posljedicu smanjivanja broja

naručenih aviona ili helikoptera zbog čega cijena pojedinog primjera raste, a time nerijetko dovodi u pitanje opravdanost i opstanak takvog projekta. Da bi se takvi i slični uzroci minimalizirali, europske zemlje zainteresirane za razvoj novog helikoptera odlučile su se ujediniti, čime će dijeliti ne samo materijalne i znanstvene subjekte, već time umanjiti i posljedice eventualnog neuspjeha.

Zamisao stvaranja novog europskog višenamjenskog helikoptera vuče korijene još od 1981. godine, kada se Francuska prva pojavljuje s idejnim zahtjevima o zamjeni svojih mornaričkih helikoptera WG-13 Lynx, SA-321G Super-Frelon te SA-330 Puma kopnene vojske, jednim višenamjenskim helikopterom koji će ujediniti mogućnosti spomenutih helikoptera u jednoj letjelici.

Godine 1983., sa sličnom zamisli

počinju se baviti i zapovjednici NATO-a, što je dovelo do stvaranja grupe NIAG SG 14 koja je i postavila osnovne smjernice za razvoj NH-90. Definiranje osnovnih smjernica za razvoj NH-90 sjedinjene su pod zajedničkim vodstvom pet europskih zemalja: Francuska, Njemačka, Nizozemska, Italija i Velike Britanija, pri čemu Velika Britanija izlazi iz razvojnog programa 1987. Tek te godine cijeli projekt dobiva na zamahu, te se radi studija definiranja zahtjeva koje takav helikopter treba ispuniti. U to vrijeme postojalo je više čimbenika koji su uzrokovali razilaženje u pojedinim zahtjevima, ali i procjenama troškova cijelog projekta, pri čemu se na žalost vrlo visoka cijena pokazala kao najveća prijetnja opstojnosti programa. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kako stalno raste
opasnost od malih i
brzih plovila, ratne
mornarice traže načine
kako da daljinski
upravlјivim ili potpuno
automatiziranim malo-
kalibarskim oružnim
sustavima unažrijede
njihove defenzivne
protupovršinske
sposobnosti

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Bliska vatrena moć - jedina obrana od asimetričnih prijetnji površinskim brodovima

Napad na razarač DDG 67 Cole u jemenskoj luci Aden u listopadu 2000., postao je u višestrukom smislu točka prekretnica u razmatranju bliske zaštite pomorskih snaga.

Ustvari, prijetnju koju predstavljaju mala i brza plovila po velike borbene plovne jedinice, prepoznala je američka ratna mornarica i njezini saveznici koncem osamdesetih i početkom devedesetih godina prošlog stoljeća tijekom operacija u Perzijskom zaljevu za vrijeme trajanja Iransko - iračkog rata.

Termin „brzo obalno napadačko plovilo“, odnosno u engleskoj transkripciji „fast inshore attack craft“ (FIAC) kasnije je bio rabljen za označavanje malih i brzih plovila kao što su motorni čamci, gliseri, presretačka plovila, gumenjaci i ski-jetovi. Ta plovila se vrlo lako mogu opremiti oružjima kao što su teški

mitraljezi, raketni projektili kratkog dometa, raketna nevođena zrna, bacači granata i protuoklopna sredstva. Njihov brzi napad izведен u „jatima“ možda zasad još nema mogućnosti potapanja velikog ratnog broda, ali sigurno ima mogućnost ometanja brodskih operacija, odvlačenjem pozornosti s primarnih zadaća i što je najvažnije može prouzročiti oštećenje ili čak uništenje osjetljivih brodskih senzora zbog čega skupi površinski ratni brod može jednostavno postati neuporabljiva hrpa željeza, nesposoban i za vlastitu samoobranu.

Drugu vrstu neposredne prijetnje površinskim brodovima predstavljaju različiti samodetonirajući čamci sa samoubilačkom posadom ili jednostavna gumena plovila s daljinskim upravljanjem nakrcana eksplozivom ili bombom „domaće“ izrade koja se neprimijećena mogu

približiti velikom brodu i oštetići njegov trup. Jedan takav gumenjak, nakrcan eksplozivom uzrokovalo je na razaraču Cole štetu koja se mjerila s nekoliko desetaka milijuna dolara, ali i sa životima 18 članova posade. Razarač je morao na specijalnom brodu-nosaču biti prebačen u SAD gdje je na popravcima bio dulje od godine dana. Više od svega taj slučaj je pokazao kako nekonvencionalna taktika i relativno jeftina tehnika i oprema mogu poništiti prednost i superiornost konvencionalne i softificirane vojne tehnike. Taj novi oblik površinske prijetnje je jedan od najvažnijih izazova na koji se zapadne mornarice spremaju najozbiljnije odgovoriti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Svoje je mjesto u povijesti razvoja zrakoplovstva B-45 Tornado osigurao kao prvi američki bombarder s turbomlaznim pogonom i kao drugi u povijesti koji je ušao u operativnu uporabu.
Prvo mjesto ostat će njemačkom Aradou AR.234 Blitz (vidi Hrvatski vojnik broj 19)

Domagoj MIČIĆ

North American B-45 Tornado

B-45 Tornado je prvi američki mlazni bombarder koji je operativno djelovao u američkom ratnom zrakoplovstvu. Uz to Tornado je prvi avion s mlaznim pogonom koji je uspješno obavio komplikiranu operaciju pretakanja goriva tijekom leta, te prvi mlazni bombarder koji je bacio nuklearnu bombu. U nekoliko godina srednjem petog desetljeća prošlog stoljeća B-45 Tornado je bio ključni element američkih nuklearnih snaga. Međutim, ubrzo se pokazalo da Tornado i nije najbolji bombarder za te zadaće, te je svoj operativni vijek završio kao znatno uspješniji izvidnički avion. Vrlo nagli razvoj zrako-

plovne tehnologije, prije svega aerodinamike i mlaznog pogona, brzo je iznjedrio znatno bolji Boeingov B-47 Stratojet, tako da je B-45 Tornado ostao relativno kratko u operativnoj uporabi.

Počeci razvoja B-45 Tornada sežu u 1944. kad su američki generali uspjeli sagledati sav njemački napredak na polju razvoja mlaznih motora i aerodinamike za vrlo velike brzine. Posebno su ih zabrinule vijesti o neviđeno brzom razvoju bombardera na mlazni pogon, od kojih su neki bili predviđeni i za napade na ciljeve u Sjedinjenim Državama. Alarmirani njemačkim uspjesima i američko je ministarst-

vo obrane zatražilo od tamošnjih proizvođača aviona da razviju slične bombardere s turbomlaznim motorima. Zbog neizvjesnosti oko razvoja američkih turbomlaznih motora ministarstvo je tražilo avion u rasponu mase od 36 do 90 tona. Za novi su bombarder predloženi turbomlazni motori TG-180 i/ili TG-190 koje je razvijao General Electric. TG-180 kasnije je proizvođen u General Motorsu i Allison Divisionu pod oznakom J35, dok je TG-190 proizvodio sam General Electric pod oznakom J47.

Službeni zahtjev za prikupljanje ponuda za prvi američki bombarder na turbomlazni pogon objavljen je 8. rujna 1944. Na njega je odgovorio North American Aviation sa svojim projektom NA-130 koji je kasnije dobio oznaku XB-45. Javile su se i tvrtke: Convair sa XB-46, Boeing sa XB-47 i Martin XB-48. ■

B-45A
Tornado

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Opsada grada u suvremenom ratovanju (VI)

Grozni 1994. - 1995.

Čečensko odcjepljenje od Ruske Federacije Moskva je odlučila prekinuti potkraj 1994. invazijom na Čečeniju i opsadom glavnoga grada Groznog. U loše izvedenoj i pripremljenoj opsadi Groznog čečenske su snage nanijele teške gubitke ruskim snagama kojima je trebalo više od dva mjeseca da slome otpor branitelja. Opsada Groznog imala je reprizu šest godina poslije u drugom čečenskom ratu, no ovaj put su se koristili iskustvima skupo stečenim u opsadi 1994. godine

— Hrvoje BARBERIĆ —

Grozni je pretrpio teška razaranja tijekom opsade

Tijekom sovjetskih vremena kavkaska republika Čečenija, zajedno sa susjednom Ingusetijom, bila je Čečensko-ingušetska Republika. Potkraj II. svj. rata Čečeni su zbog suradnje s Nijemcima bili deportirani u središnju Aziju te im je tek nakon dolaska Nikite Hruščova na vlast dopušten postupni povratak u domovinu. Urušavanje Sovjetskog Saveza krajem osamdesetih imalo je svoj politički odjek i u Čečeniji, gdje su 1990. komunističke vlasti dopustile okupljanje Čečenskog narodnog kongresa. Jedan od sudionika kongresa bio je bivši sovjetski vojni časnik Džohar Dudajev, koji je vatrenim nacionalističkim govorom pridobio pozornost okupljenih sudionika kongresa i tako si osigurao mjesto čečenskog vođe. U ljeto 1991. Dudajev je srušio staro republičko vodstvo, da bi na poluregularnim predsjedničkim izborima u listopadu 1991. dobio većinu glasova te postao predsjednik. Čečenija je odbila pristupiti Ruskoj Federaciji te je u ožujku 1992. proglašila neovisnost. U lipnju 1992. su se Čečenija i Ingusetija mirnim putem razdvojile, a Ingusetija se vratila u

okrilje Ruske Federacije. Dudajev je postupno marginalizirao umjerene članove čečenske vlade, a njegov radikalni nacionalizam je udaljio Čečeniju od Moskve. Zbog njegove agresivne proturuske politike, Moskva ga je tijekom 1993. i 1994. u nekoliko puta neuspješno pokušala zbaciti s vlasti. U prvoj polovici devedesetih godina Čečenija se pretvorila u regionalno središte trgovine oružjem i narkoticima te organiziranog kriminala pa je postala regionalni izvor nestabilnosti.

Čečenija je za Rusiju važna iz više razloga. Naime, zbog njezinog iznimnog položaja između Kaspijskog jezera i Crnog mora, kroz Čečeniju prolazi većina ruskih naftovoda i plinovoda koji vode iz Kazahstana i Azerbajdžana, a Čečenija i sama

■ Ostaci ruskog vojnog debakla 1994. vidljivi su i danas

posjeduje nedovoljno istražene nafne rezerve u dolini rijeke Sunzha. Realizirana čečenska neovisnost je na početku mogla predstavljati opasan presedan i poticaj drugim ruskim federalnim jedinicama da krenu istim putem. Stoga je u ljeto 1994. Rusija pojačala pritisak na Dudajevljev režim, koji je kulminirao izravnim pokušajem rušenja čečenske vlasti. U studenom 1994. čečenska je oporba, koju je opremila Rusija, pokušala srušiti čečensku

vladu. No, loše planirana i izvedena vojna akcija pokazala se katastrofom koja nije ostvarila nijedan zacrtani cilj. Naponsljetku je ruski predsjednik Jelcin potkraj studenog 1994. izdao ultimatum čečenskom vodstvu. Zahtijevao je razoružanje i predaju vojnih jedinica. Nakon što je ultimatum odbijen, 1. prosinca 1994. rusko topništvo i borbeni zrakoplovi počeli su bombardirati ciljeve diljem Čečenije, da bi u noći s 10. na 11. prosinca bio pokrenut i kopneni napad ruske vojske. Iako je Moskva očekivala laku i brzu pobedu u Čečeniji, to se nije dogodilo. Ruske postrojbe su do kraja mjeseca, uz velike ljudske gubitke, stigle do glavnog grada Groznog i okružile ga. U gradu se u to vrijeme nalazio oko četrdeset tisuća ljudi, od toga je otprilike bilo 1500 čečenskih boraca kojima treba pridodati i velik broj naoružanih civila. Ruske postrojbe koje su sudjelovale u kampanji okupljene su na brzinu te ponjene uglavnom novacima, od kojih mnogi nisu završili ni temeljnu vojnu obuku. Uz to, nijedna ruskog regimenta, koja je angažirana u napadu na Grozni, nije bila punog sastava.

Napad na grad

Opći ruski napad na Grozni počinje na Silvestrovo, 31. prosinca 1994. Oko šest tisuća ruskih vojnika napredovalo je prema središtu grada iz tri smjera. Iako malobrojniji, dobro motivirani čečenski borci iskoristili su sve prednosti urbanog ratovanja. Oformili su tri prstena obrane oko predsjedničke palače u središtu grada, koja je bila cilj ru-

Predsjednička palača u Groznom bila je središte ruskog napada

skih snaga. Čečenskim je snagama iz podruma predsjedničke palače zapovijedao njihov načelnik glavnog stožera Aslan Maškadov, bivši topnički časnik Crvene armije.

Važnu ulogu u obrani grada imao je i Shamil Basajev. On je zapovijedao iskusnom skupinom čečenskih dobrovoljaca koji su se borili protiv gruzijske vojske u ratu u Abhaziji, tzv. Abhaška bojna. Čečenska taktika u napadu na ruske tenkove bila je krajnje jednostavna - podijeljeni u brojčano male postrojbe naoružane ručnim bacačima i snajperima na uskim ulicama Groznog uništavali su prvi i posljednji tenk u koloni, onemogućujući tako manevriranje ostalim tenkovima te su tako cijele ruske postrojbe postale lake mete.

Bitka za Grozni idućih se dana pretvorila u ogorčenu borbu za svaku kuću. Čečeni su puštali ruske snage u središte Groznog, nakon čega su zatvarali odstupnicu i uništavali ruske snage na središnjem gradskom trgu. Posebice je teško stradala ruska 131. brigada, koja je u borbama oko željezničke postaje u Groznom izgubila 20 od 26 tenkova i 100 od 120 oklopnih vozila te je imala gotovo tisuću ubijenih vojnika, uključujući i zapovjednika brigade. Rusko topništvo i ratno zrakoplovstvo teško su bombardirali. Povremeno je na Grozni padalo četiri tisuće granata na sat. Čečenski položaji su napadani i iz zraka, pri čemu su ruske snage u više navrata otvorile "prijateljsku vatru" na vlastite vojниke. Unatoč brojčanoj i tehničkoj premoći, ruske snage u prvom pokušaju nisu uspjеле zauzeti Grozni te su se povukle iz središta grada. Rusi su iza sebe ostavili desetine tijela poginulih vojnika, a pretpostavlja se da je u prvih nekoliko dana bitke poginulo čak dvije tisuće Rusa. Borbe u Groznom privukle su i veliku medijsku pozornost u inozemstvu, zbog čega se Rusija našla pod međunarodnim pritiskom da prestane sukob.

Nakon prvih dana borbi ruske postrojbe su pregrupirane, promijenjena je taktika napada na grad te su dovedena velika vojna pojačanja, među njima i elitne postrojbe. Rusi

su 3. siječnja ponovno intenzivirali napad na grad, no ovaj put su se fokusirali na postupno zauzimanje gradskih četvrti umjesto cijelog grada, uz istodobno iskoristavanje prednosti koje im je donosila zračna dominacija i moćno topništvo. No, Čečeni su se odbili predati te su i nadalje pružali ogorčen otpor, a u jednom od čečenskih mlobacačkih napada poginuo je i ruski general bojnik Viktor Vorobjov. Naposljetku su ruske snage 20. siječnja uspjele zauzeti središte grada i predsjedničku palaču, a Maškadov seli svoj stožer u bolnicu na jugu grada. Borbe i izdvojeni čečenski otpor u više dijelova grada nastavljene su i idućih dana. Konačno, do kraja veljače 1995. ruske su snage potpuno nadzirale Grozni, te su 7. ožujka proglašile pobedu čime je opsada

■ Na Grozni su poslani ruski novaci

Grozneg završila. Nadzor nad gradom preuzele su snage ruskog ministarstva unutarnjih poslova a za zapovjednika ruskih mješovitih snaga u Čečeniji imenovan je zamjenik ministra unutarnjih poslova, general pukovnik Kulikov. Preživjeli čečenski borci iz grada potisnuti su preko rijeke Sunzha, a potom još južnije, u planine na jugu Čečenije otkuda su nastavili gerilski rat.

Pljuska Rusiji

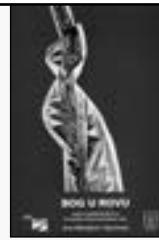
Unatoč gubitku Groznog, čečenski gerilci nisu bili poraženi. Dvije i pol godine kasnije, u kolovozu 1996., izveli su iznenadne napade na najveće gradove u Čečeniji i tada preuzeli nadzor i nad glavnim gradom Groznim. Nakon tog šoka za Moskvu pregovore sa čečenskom stranom preuzeo je savjetnik za nacionalnu sigurnost ruskog predsjednika general Aleksandar Lebed, koji je krajem kolovoza 1996. uspio sa

čečenskim predstvincima utanačiti sporazum i time privesti Prvi čečenski rat kraju. Vojni analitičari smatraju opsadu Groznog i cijelu rusku ratnu kampanju u Čečeniji od 1994. do 1996. jednom od najlošije planiranih i izvedenih vojnih operacija posljednjih desetljeća. Ruske snage koje su opsjedale Grozni bile su loše vodene, bez koordinacije između različitih postrojbi, kao i između postrojbi ruske vojske i ministarstva unutarnjih poslova. Osim toga, uvelike je potcijenjen potencijal čečenskih boraca u pogledu pružanja organiziranog otpora.

Službena ruska izyešča govorila su o 1400 poginulih i četiri stotine nestalih ruskih vojnika u Groznom, no pretpostavlja se da je broj višestruko veći, dok gubici među čečenskim borcima nisu poznati. Ukupan broj poginulih u Prvom ruskoo-čečenskom ratu procjenjuje se na otprilike pedeset tisuća ljudi, dok neke procjene govore i o više od sto tisuća ubijenih, od kojih je oko deset tisuća poginulih ruskih vojnika. Opsada Groznog kao i cijeli čečenski rat, demonstrirali su svu slabost ruskih oružanih snaga i dubinu krize u kojoj se rusko društvo nalazilo u godinama nakon raspada Sovjetskog Saveza, a ta je ratna epizoda imala i svoju reprizu šest godina poslije. Naime, Čečenija je na temelju tzv. Khasavyjurtskog dogovora Lebeda i čečenske strane 1996. dobila faktičnu neovisnost. No, Čečenija se ponovno pretvorila u središte kriminala i terorizma, a nakon ubacivanja čečenskih gerilaca na teritorij susjednog Dagestana i serije terorističkih napada na ruske gradove, Moskva je u jesen 1999. zapovjedila novu invaziju na Čečeniju. No, ovaj put je ruski napad izveden na mnogo višoj razini te je druga opsada Groznog, koja je počela u prosincu 1999., unatoč odlučnom čečenskom otporu uspješno dovršena u veljači 2000. godine. ■

Vine Mihaljević i Ilija Krezo: "Bog u rovu - vojno dušobrižništvo u hrvatskom Domovinskom ratu", Zagreb, 2002.

Ovu knjigu zanimljivog naziva i sadržaja izdali su Nakladni zavod Matice hrvatske i Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", a autorski je potpisuju fra Ilija Krezo, livanjski župnik, koji je bio i vojni kapelan tijekom rata na tom području, i dr. Vine Mihaljević, znanstveni suradnik u Institutu "Ivo Pilar", čije su posebno područje zanimanja religijski procesi u hrvatskom demokratskom društvu. Knjigu su napisali u spomen na livanjske branitelje, a glavni joj je cilj, kako je istaknuto u epilogu, predstavljanje vojnog dušobrižništva Katoličke crkve te institucionalizacija takvog crkvenog djelovanja kroz nastajanje Vojnog ordinarijata, kao i predstavljanje konkretnog djelovanja vojnih kapelana i evangelizacije u kriznom, ratnom razdoblju, s kratkim teološko-pastoralnim osvrtom i socio-religijskom analizom tog djelovanja. Knjiga, ili studija, kako je nazivaju autori i recenzenti, na 176 stranica, podijeljena je u tri dijela - prvi dio sadrži teorijski okvir za crkveno pastoralno djelovanje u vojnim i redarstvenim postrojbama te model konkretne prakse vojnog dušobrižništva, u drugom dijelu su fotografije koje svjedoče o djelovanju vojnih kapelana na livanjskom ratištu, a treći dio čine dokumenti u koje spadaju izvorne propovijedi vojnih kapelana braniteljima i njihova izvješća o stanju vojnika na tom dijelu ratišta te duhovne pjesme kojima su zajedno slavili Boga. "Oni su bili i duhovna, i vjerska, i ljudska potpora ne samo katoličkim nego i muslimanskim pa i pravoslavnim vjernicima", zaključio je fra Mijo Džolan u proslovu knjige prevedenom na engleski i njemački, dodavši: "Slaveći Boga u rovu, vojni kapelani, kao i vojnici, njegovali su i čuvali vjeru u Boga koji voli čovjeka, vjeru u čovjeka koji čovjeku nije vuk nego sakrament, uzvišeno, iako grješno stvorene Božje."

Nikolina PETAN

FILMOTeka

Kronike iz Narnije - Lav, vještica i ormar (kino)

- američki avanturistički (140 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Andrew Adamson
- gl. glumci: Tilda Swinton (vještica Jadis), Georgie Hinley (Lucy Pevensie), Skandar Keynes (Edmund Pevensie)

Britanski učenjak, kritičar i pisac C. S. Lewis 1950. godine izdao je knjigu "Lav, vještica i ormar", prvu u njegovoj seriji od sedam svezaka pod nazivom "Kronika iz Narnije". Kao vjerni obožavatelj bajki, Lewis je odlučio napisati seriju izmišljenih priča za djecu, ali njegova je kreacija na kraju izrasla u nešto mnogo veće no što je on ikada zamišljao. Knjige su se prodale u više od 85 milijuna primjeraka i prevedene su na 29 jezika, čime su zauzele drugo mjesto u prodaji svih vremena, odmah iza nedostignog Harrya Pottera, a ispred Tolkienovog serijala "Gospodar prstenova". Kako je to u zadnje vrijeme već postalo uobičajeno, holivudski moćnici odlučili su prenijeti i ovu bajku na veliko platno. "Lav, vještica i ormar" priča je o četvero mladih pustolova koji igrajući se skrivača u seoskoj kući staroga profesora, otvore začarani ormar i odu na mjesta o kojima nisu ni sanjali. To je spektakularni paralelni svemir poznat kao Narnija - bajkoviti svijet čarolije u kojem šumske životinje govore, a mitološka bića švrljaju uokolo. Ali Narnija je u problemima. Začarala ju je i nametnula joj vječitu zimu poludjela vračara, Bijela vještica Jadis. Naših četvero junaka pokušat će uz pomoć Narnijinog pravednog vođe, mudrog i mističnog lava Aslana, povesti Narniju u spektakularnu bitku za oslobođenje od vještičih ledeni okova. Film *Lav, vještica i ormar* debitantsko je filmsko ostvarenje novozelandskog redatelja Adamsona, koji je dosad bio poznat kao autor animiranih filmova o zelenom ogru Shreku. Redateljeva zahtjevna vizija Narnije ostvarena je spojem dirljivih izvedbi glumaca te najmodernijih fotorealističnih tehnika računalno generirane animacije i šminke koji pretvaraju Lewisove kreativne svjetove i likove u nešto zapanjujuće slično stvarnosti. Producenci su uz darovitu djecu okupili i skupinu priznatih glumaca koji su podarili glasove animiranim likovima, a među njima je i Liam Neeson u ulozi Narnijinog plemenitog vladara, lava Aslana. Film je svjetsku premijeru imao 9. prosinca u Londonu, a u hrvatska kina dolazi 29. prosinca.

Leon RIZMAUL

4. siječnja 1967. Krah Plave ptice

Poznati britanski automobilist Donald Campbell pokušao je 4. siječnja 1967. na jezeru Coniston svojim mlažnjakom nazvanim Plava ptica oboriti još jedan u nizu brzinskih rekorda. Nekoliko sekundi nakon starta Plava ptica se odvojila od vode, okrenula se i uz strašnu tutnjavu potonula. Donald Campbella progušalo je jezero te ga nikada nisu pronašli, ronioci su našli samo šljem, cipele i masku s kisikom. Strast za suludim brzinama na tlu i vodi Donald Campbell naslijedio je od oca Mal coma, za kojega se često navodi da je izmislio brzinska natjecanja. I prije njega su se obarali rekordi, ali on je te opasne pothvate pretočio u pravi šoubiznis, a zbog promidžbe tog opasnog sporta britanski kralj George V. dodijelio mu je plemićki naslov. Malcom Campbell je sam konstruirao vozilo, koje je prema drami belgijskog dramatičara Maeterlincka nazvao Plava ptica, a to je ime zauvijek ostalo vezano uz Campbelle. I otac i sin vozili su desetke brzinskih automobila na kopnu i na vodi, a svi su se od prvog do zadnjeg zvali isto - Plava ptica. Otac je petnaest puta poboljšavao svjetske brzinske rekorde, a sin Donald je nadmašio oca na suhom dosegnuvši brzinu od čak 650 km na sat. Na vodi je bio još i bolji, sedam puta je rušio rekorde, ali uvjek je želio više. Posljednja Plava ptica imala je mlazne motore snage 4350 konja i teoretski je mogla razviti brzinu veću od 900 km na sat. Na žalost, Donald Campbell u tom pothvatu nije uspio.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba djelatnika MORH-a i GSOS-a

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, **28. prosinca u 19 sati** bit će svečano otvoreno izložbe radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera, upriličene u blagdanskom božićno-novogodišnjem ozračju.

Izlagat će tridesetak djelatnika MORH-a i GSOS-a koji se u slobodno vrijeme bave nekim oblikom likovne umjetnosti, a bit će izloženo pedesetak slika i desetak skulptura i keramike.

Izložba se može razgledati **do 20. siječnja 2006.**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz slobodan.**

Koncert Klape HRM-a "Sveti Juraj"

Klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" održat će u prigodi božićnih blagdana nekoliko koncerata, i to:

23. prosinca u 19 sati - u katedrali u Trogiru,
26. prosinca u 19 sati - u župnoj crkvi u Skradinu,

29. prosinca u 18 sati - u župnoj crkvi u Benkovcu

Božićno zatisje

sama pomisao na bitke **I. svjetskog rata** neizbjegljivo u sjećanje priziva veliki broj izgubljenih ljudskih života, dugotrajan rovovski rat i život u rovovima pod kišom protivničkih granata, u blatu do grla. Ipak, čak i tijekom te mučne četiri godine ratovanja bili su zabilježeni rijetko viđeni primjeri drugarstva i miroljubivosti, ne samo između pripadnika postrojbi iste vojske, već i između boraca sukobljenih armija.

Jedan takav primjer ostao je poznat pod nazivom **Božićno primirje**, a zabilježen je u prvoj godini ratovanja, kada su vojnici zaraćenih strana na Zapadnoj fronti na sam Božić privremeno odložili oružje i sastali se na ničijoj zemlji, međusobno razmjenujući hranu i cigarete, pa čak i odigravši nogometnu utakmicu. Taj prekid svakog međusobnog neprijateljstva dogodio se spontano i bez ikakvih prethodnih priprema. Nitko nije slijedio nikakvu zapovijed, jer takvih ni na jednoj strani nije bilo. Štoviše, do takva Božićna primirja nije došlo samo na jednom mjestu, nego na mnogo više njih no što se službeno željelo priznati. O njima su ostale zabilježene brojne priče, a najpoznatiji je svakako bio prešutni **Božićni pakt** sklopljen između britanskih i njemačkih vojnika. Istini za volju, valja reći da su u primirju sudjelovali i francuski i belgijski vojnici. Neki preživjeli britanski sudionici svjetskog rata kasnije su pričali kako su **1914.** čuli njemačke vojnike da u svom rovu pjevaju božićne pjesme, pa su im se pridružili, a **Frank Richard** koji je tad kao običan vojnik bio u sastavu glasovite postrojbe Kraljevskih strijelaca Walesa, potvrđio je kako su i iz njegova i iz protivničkog rova počeli iskakati transparenti s natpisima **SRETAN BOŽIĆ**. Ubrzo su pojedinci izašli iz rovova s rukama u zraku i na ničijoj se zemlji našli sa svojim protivnicima koji su požurili dočekati ih na isti način. Kad su časnici na objema stranama shvatili što se zbiva, bilo je prekasno da se susret protivnika samo tako prekine pa se većina njih pravila ili da ništa ne vidi ili su se i sami priključili božićnom slavlju. Premda su službeni izvori ustrajali na tvrdnjama kako su se vojnici u svoje rovove vratili iste večeri, na mnogim je mjestima primirje potrajalo mnogo duže, ponegdje čak i nekoliko tjedana.

Jurica MILETIĆ

www.secretservice.gov

Ma koliko to čudno zvučalo, **tajna služba Sjedinjenih Američkih Država** ima svoj službeni Internet site, i to iznimno dobar, edukativan i prepun fotografija. Naravno, o tajnim agentima koji ovoga trenutka rade za Službu nema previše riječi, no zato postoji velik broj linkova ispod kojih je opisana obuka, način rada i sve ostalo što je u većoj ili manjoj mjeri važno ne samo za rad takve institucije, nego i djelovanje samih službenika.

Vrlo bogata stranica **www.secretservice.gov** posjetitelju nudi velik broj informacija i o uredima, partnerima i načinima suradnje sa srodnim ili sličnim službama, te navodi i neke konkretne akcije američkih tajnih agenata u ne tako dalekoj povijesti, a vezane uz osiguranje predsjednika SAD-a i drugih visokih dužnosnika američke administracije.

Pod linkom **Press Room** postavljena je i fotogalerija, istina ne kako je to uobičajeno na službenim američkim vojnim i državnim siteovima, u visokoj rezoluciji, no i te kako je pregledna i zanimljiva. Naravno, ne treba očekivati da će posjetitelji na stranicama i podstranicama pronaći neke aktualnosti ili vijesti stare dan ili dva, jer to je, potpuno logično, suprotno uobičajenom poimanju rada tajnih službi, no ipak sadržajno odskaču od stereotipa. Svakako pogledajte...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Godine 206. rimski car postao je:

- A Klaudije
- B Marko Aurelije
- C Konstantin Veliki

2. Velikim kanom 1206. se godine proglašio:

- A Džingis-kan
- B Batu-kan
- C Tamerlan

3. Veliki istraživač koji je umro 1506. bio je:

- A Bartolomeo Diaz
- B James Cook
- C Kristof Kolumbo

4. Jedna od bitaka Napoleonskih ratova održana je 1806. na lokaciji:

- A Waterloo
- B Jena
- C Austerlitz

5. Veliki potres je 1906. razorio američki grad:

- A San Francisco
- B Chicago
- C New York

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr